

Modernios literatūros pažiūra į žmogų

VYTAUTAS BAGDANAVICIUS, MIC

1. Rašytojo ir objektyvio pasaulio konfliktai

Mūsų laikų literatūra labai kovoja už savo laisvę. Ji tariasi galinti būti nepriklausoma nuo visko: ir nuo aplinkinės tikrovės, ir nuo ideologijos, ir pagaliau nuo visuomenės vertinimo.

Dažnai iškyla literatūros ir tikrovės klausimas. Jis kyla labai įvairiomis formomis, bet beveik niekada neapima klausimo vispateisinimo. Ilustracijai užtenka prisiminti, kaip Gliauda, priimdama premiją, pasipiktino, kai Vaiciulaitis jo romane įvelgė tikrovės vaizdavimą. Tai tik vienas pavyzdys labai daugybių šio konflikto formų. Paprastai, kai autoriui prikišama, kad tikrovėje taip nėra, kaip jis vaizdavo, tai jis atsikerta, kad jam tai ir nesvarbu. Jis kuria savo tikrovę, kuri pati save pateisina. Tačiau, nepaisant to, kiekvienas autorius turi slaptą mintį ar instinktyvų troškimą, kad jo sukurta tikrovė ir gyvenime kuriuo nors aspektu realiai pasirodytų.

Dar ryškesnių formų yra išgytų literatūros ir ideologijos konfliktas. Autorius dažniausiai griežtai atsisako tarnauti betkuriui ideologijai ar pasauliui. Šitokią tarnavimą jis laikytų dideliu autoriaus pažemimu. Vietoj to, jis išsena savo ideologiją ir savo pasauliui, kurią jis tariasi iš nieko nepaėmęs, nors pašaliniam stebėtojų, susipažinusių su kultūros ir ideologijos srovėmis, būtų visai nesunku pasakyti, iš kur ir net kokias kelias iš savarankiška autoriaus ideologija yra susidariusi. Savo išraiškos formomis ji gali būti labai savita ir originali, tačiau savo pagrindiniu sakiniu, kuriu ji palaikoma skaitytojui, užvertusiam knygą, ji dažniausiai atstovauja vieną ar kitą iš tuo laiku madoj esančių ideologijų, kartais net pačiam autoriui to nežinant.

Su visuomene autorius taip pat nenori turėti abišalių santykių. Jis nenori, kad visuomenė jam sakytų ką nors kito, išskyrus pagyrimą. Kai visuomenė pareiškia, kad ji net nesuprantanti jo kūrybos, tai autorius išdidžiai atsako, jog jam tai ir nerūpi. O kai visuomenė pradeda skūstis, kad šio ar kito autoriaus knygos užverčia ją nesveikomis pažiūromis, griauia visuomeninę tvarką, teisę, dorovę ar religiją... tai autorius pasijunta, jog yra kešinamas prieš jo kūrybos laisvę. Jis tada nekaltiausiu veidu šaukia, kad štai yra persekiojamas autorius, ir nežinia už ką.

Čia mes ir turime šiandieninės literatūros problemą. Ta problema yra trejopas rašytojo konfliktas. Jis turi konfliktą su gyvenamąja tikrove, kurią jis panaudoja savo kūrybai, gerai jos neišstudijuodamas. Jis turi konfliktą su ideologija, naiviai tardamas esąs nuo jos laisvas, bet nesąmoningai kuriai nors vergiškai tarnauja. Jis turi konfliktą su visuomene, kuri arba per daug juo tiki ir bando įgyvendinti tai, ką jis parašė, ar prieš jį protestuoja ir su juo kovoja.

Turėdami tai prieš akis, dabar galime klausyti mūsų temos klausimą, kokią yra modernios literatūros pažiūra į žmogų.

2. Žmogus modernioje literatūroje

Visa modernioji literatūra tebegyvena dar iš romantizmo palikimo. O romantinio meno

svarbiausias uždavinys buvo sugriauti ramiai klasikinių meno formų rimtį ir pažiūrėti, kas slepiasi už jų. Hegelis šitaip nusako romantinio meno uždavinį: "Romantinė meno forma griauia vienybę tarp idėjos ir tikrovės ir atsigrežia, nors aukštesniu būdu, į jų skirtumą, į šių dviejų aspektų antagonizmą". (Modern Library ed. 379 psl.) Hegelis yra kaip ir oficialus romantinės pakraipos filosofas. Pagal jį išsena, kad šioje srovėje mes ir negalime rasti kitokio žmogaus, kaip suskilusio. Gal būt, kad šis Hegelio apibūdinimas nevisai tinka pačiam romantizmui, bet jis labai tinka romantizmo padariniams.

Pasidairę po tuos kūrinius, kurie save vadina moderniais, mes randame tik suskilusį pasimetusį ir kenčiantį žmogų.

Tačiau žmogus, kuris nėra laimingas savo realioje egzistencijoje, gal jis ieško kokios atsvaros dvasiniame pasaulyje?

Vytautas Bagdanavičius, MIC

Taip, romantinės literatūros žmogus jos ieško. Tačiau ta dvasia, kurią jis randa, yra ne kas kito, kaip to paties suskilimo, kovos prieš tikrovę ir prieš visuotinę vienybę dvasia. Tiesa, modernioje literatūroje galima sutikti žmonių, kurie ieško žmogų patenkinančios ideologijos. Ieško uoliai, kartais net negailėdami aukų ir kartais, atrodo, net šį tą randa. Tačiau jie labai keistai elgiasi, kai jie ką nors randa. Jie nedrįsta už savo atradimą pasisakyti. Juo labiau, jie nedrįsta nieko paaukoti, kad galėtų atrastą lobį įsigyti. Savo tiesiog principiniu nesutikimu prie savo radinių yra būdingas neseniai miręs Albert Camus. A. V. rašydamas apie jį "Aiduose" (1960 m. 1 nr. 36 psl.) sako: "...jis ieškojo savo sprendimo, niekad nesustingdamas jau surastose pozicijose".

Modernios literatūros žmogus, kuris nesiskaito su tikrove, kuris neturi ideologijos, prie kurios jam vertėtų sustoti, kaip jis laikosi kito žmogaus atžvilgiu? Ar jis jį myli? Ar supranta kaltes? Ar praktiškai gerbia jo laisvę? Ar gal rodo jam gyvenimo kelią?

Apie bendrinę dorovę moderniam rašytojui nei užsiminti. Vargiai modernioje literatūroje ieškotume kokių seklių visuomeninio mokslo, kuris patenkintų žmogų. Tiesa, čia mes galime rasti nusiskundimų visuomeninė tvarka. Šiaip jau čia pilna individualistų, kurie yra pasitraukę nuo visuomenės, negalėdami jos pakelti. Čia mes rasime visą eilę kenčiančiųjų ir persekiojamųjų, kurie yra praradę išsilavinimo viltį. Tokios čia kartais yra ištisos visuomenės. Tačiau, giliau įsižiūrėdami į šiuos antvisuomeninius tipus, mes galime atrasti, kad tas visuomenės paniekimas ir jai kaltinimus skaitas individualistas ir yra tas pats asmuo, nuo kurio visuomenė kenčia. Įsižiūrėdami į kenčiančius ir persekiojamuosius, galime pa-

stebėti, kad jie išsigelbėjimo visuomenei nežada. Iš jų ideologijos galima išskaityti, kad tie vargšai, vos gavę valdžią, tuojau pradės svilinti kitiems padalyti, reikalaudami neįmanomų dalykų.

Nekaip apie vargšus atsiliepią Milašius: "Sutinku, kad turtingojo širdis yra nejautri. Bet vargšo širdis yra bloga. Vargšas yra kaip pasaulio protas: jis yra baissus, išdidus ir aklas. ...Kad turtoolis ištvirkauja iki ryto šokių salėje, aš neisiu po stalu šluostyti Lozorius žaidimų. Lozorius pats paims kardą ir taps rytojaus šeiminku; jis turės ir savo ištvirkėlių, ir savo vargšų". (L'Amoureuse initiation, Roman, 233 psl.) Taigi, matome, kad Milašiaus vaizduojamas šiandieninis vargšas nežada mums ateičiai didelių prosvaisčių.

3. Individualizmo nugalėjimas

Turint galvoje suminėmus modernios literatūros trūkumus, kyla klausimas, kokią prasmę gali turėti sumanymas pažinti žmogų modernioje literatūroje. Jis gali turėti tą prasmę, kad gali padėti studijuojančiam žmogui geriau suprasti tas problemas, prieš kurias žmonių šiandien stovi. Modernioji literatūra mums iškelia visą eilę klausimų apie žmogų. Ji tuos klausimus iškelia tokioje ryškioje formoje, kad beveik kiekvienas sąmoningai skaitytojas priverčia ieškoti į juos atsakymų. Skaitydami modernią literatūrą ir raskdami juos tikrovę paniekinusį bei nuo sveikos ideologijos nusigręžusį žmogų, žiūrėdami, ko reiktų šiam žmogui pagelbėti.

Ryšium su šiuo klausimu, yra labai vertingas dviejų didelių Prancūzijos rašytojų susirašinėjimas. Tai yra Paul Claudel ir André Gide. 1909 m. A. Gide parašė romaną "La Porte Etroite". Šioje knygoje jis vaizduoja jauną mergaitę, mistiškai nusiteikusi, kuri atsisako savo sužadėtinio dėl to, kad ji užleistų savo seserį, kuri jį taip pat myli, bet kurios jis nemyl. Pasiaukojusi tokiu būdu mergaitė pasidaro labai vieniša, pakrinka jos nervai ir ji galų gale savo gyvenimą užbaigia beprotnamy. Šis romanas davė progos pasikeisti nuomonėmis iš vienos pusės labai uoliam katalikui, o iš kitos — protestantui. (A. Gide yra protestantas.)

Gavęs kūrinių, P. Claudel savo laisike autoriui, labai išgria didelių šio veikalo pranašumus ir gilų žmogaus dvasios įvelgimą. Tačiau prikiša jam melą: šis gyvenimo suvedimas vien į seksualybę, Dievo, kaip žiauriosio supratimą ir kitus trūkumus. Mums, svarstantiems tą skirtumą, kuris yra susidaręs modernioje literatūroje tarp žmogaus ir tikrovės, verti yra dėmesio šie P. Claudelio žodžiai. Modernusis pasaulis, pasak jo, yra pasidarsęs per daug individualistiškas ir dėl to neranda ryšio nei su Dievu, nei su pasauliu, nei su kitu žmogumi. "Žmogui tenka pasikliauti visuose dalykuose vien pačiu savimi, nes tik retais ir neapskaičiuojamais atvejais Dievas (tiesioginiai V. B.) įsiterpia. Dėl to k'nosios sielos yra apsuptos baimės, kai jos stengiasi prie jo (pačios vienos) prisitarti. Dievas niekada nekalba tiesioginiai". (The Correspondence between Paul Claudel and André Gide, translated by Russel, 1952 m., žiūr. 90 psl.) Sakydami, kad Dievas nekalba tiesioginiai, P.

Kotryna Grigaitytė

PAUKŠTELIO MIRTIS

Pakilt laktelėn nepataiko —
Sparnai agonijoj suvirpo.
O Dieve! snapeliu dar laikosi
Jis už narvelio plono virbo...

Ir pamažu žemyn nuslysta,
Dar šliaužia į mane, atrodo...
Galva lėtai, lėtai nusvyra —
— Tai šitaip baigias žemės gados.

"Mirtie, nekoks čia tavo grobis —
Paukštelis mėlynas ant delno.
Ir kam galėsi jį parodyti,
Tokį mažytį, tokį švelnų..."

Sakai dėl nieko kam liūdėti!
Ir sau šypsaisi nusigrįžęs.
Dienom naktim į šaltą kletį
Juodi žirgai tau grobį veža.

VEJO ŽAISMAS

Perbėgo vėjas per kiemą,
Perbėgo vėjas daržu.
Glaudžias aguonų blakstienos,
Linksta vyšnia pamažu.

Perbėgo vėjas per upę,
Perbėgo vėjas šlaitais,
Virpa paukštelis nutūpęs
Po drebulės lapais pilkais.

Perbėgo vėjas per naktį,
Nupūtė vėjas žvaigždes,
Saulė negal jų surasti,
Kol žėrinčios rasos užges.

Claudel turi galvoje tam tikrą religinio gyvenimo visuomeniškumą. Dievas dažniausiai viena žmogų išganyman veda per kitą. Ši idėja yra labai nepopuliari modernioje literatūroje, tačiau ji yra viena didžiųjų P. Claudelio idėjų. Niekas kitas iš modernių rašytojų nėra taip giliai įvelgęs kito žmogaus reikšmę mūsų santykiams su Dievu, kaip jis. Claudeliui net nusidėjėlis yra kito žmogaus ryšininkas su Dievu. Jo dramoje "Vidurdienio padala" svetimo vyro suvilota žmona padeda rasti savo vyrui Dievą ir jį. Apskritai, jo raštai yra moderniojoje formoje atidengimas senos asketinės tiesos, kad žmogui reikia dvasios vadovo. Šią tiesą mes paprastai laikome per daug suakmenėjusia ir prie jos gyvo priėjimo neturime. P. Claudel atidaro prie jos naują priėjimą, atidengdamas, kad net nuodėmės šio vertingo ryšio nenutraukia.

4. Sakramentinis pasaulio supratimas

Modernus žmogus šiandieninėje literatūroje ir mene neranda pasaulio. Ne retai jis jo ir neieško ir, tarsi, herojiškai jį niekina. P. Claudel prikiša savo draugui A. Gide'ui, kad jo kūrybos pasaulyje nėra sakramento. Jo vaizduojamas pasaulis esąs gilia prasme protestantiškas.

Sustokime truputį prie sakramento temos. Ar mes, net katalikai, gerai suprantame, kas yra sakramentas. Sakramentas yra tam tikras antgamtinio gyvenimo sujungimas su realioju pasauliu; ne vien dvasiniu,

bet ir fiziniu. Sakramentas yra kuris nors žemiškas reiškinys, su kuriuo yra susijama nepaprasta Dievo malonė. Tačiau ar galima rasti modernioje literatūroje tiek pagarbos žemiškam reiškiniui, kad jis galėtų būti malonės tarpininku? Nepaisant didžiausios reikšmės, skiriamos kaikiurms natūraliems reiškiniams, mes to ten nerastume. Pvz. labai daug dėmesio modernioje literatūroje skiriama lytinei meilei, tačiau, kad ji būtų Dievo malonės ženklas ir laidininkas, mes to nerastume. Joks modernistas rašytojas nenorės taip "nužeminti" Dievo malonės. Tuo tarpu P. Claudeliui dviejų besimylinčiųjų paslaptis yra neišsamiama prasmės šaltinis.

Kaip P. Claudelis prikišo savo draugui A. Gide'ui jo "Siaurųjų vartų" personazo Alisos protestantiškumą, tai šis pastarasis iškėlė klausimą, kokią galinti būti iš viso katalikiška literatūra. "Aš negaliu įsivaizduoti, kokią dramą gali būti katalikiškė?... Katalikiškė gali duoti sielai tik taiką ir tikrumą". (92 psl.) Vadinasi čia negali būti vietos didelei žmogiškai problemai.

Atsakymas į tai P. Claudel pirmiausiai krikščioniškąją religiją pavadina moteryste tarp Dievo ir žmogaus. Taigi krikščionybę jis vadina ne tiesioginiu jos vardu, bet sakramentiniu jos ženklu. Jis rašo: "Moterystės sutartis, kurią mes vadiname religija, nustato tikslus santykius tarp to, kuris yra be galo netobula būtybė (žmogus) ir to, kuris yra be galo tobulas (Dievas). Jų santykiai negali būti taikūs. Net mūsų išganymo negalima įsigyti kartą visiems laikams, kaip moko kalvinistai. Iš vienos pusės čia yra begaliniai reikalavimai, o iš kitos — kone begalinė silpnybė ir neišmanymas. (Arba) kas yra tragiškesnis, kaip kova tarp to, kas matoma ir nematoma? Krikščionis negyvena tobulos pusiausvyros būklėje, kaip senovės išminčiai, bet nuoatiniame konflikte. Kiekvienas jo veiksmas turi savo padarinius. Jis jaučiasi nuolat pasikartojančio įsikūnijimo būklėje... Arba, žiūrint

V. Vaiciūlis

Galvutė

(Nukelta į 4 psl.)

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Poetas Henrikas Radauskas, šiuo metu gyvenęs Washingtone, šiandien sulaukė 50 m. amžiaus. Yra gimęs 1910 m. bal. 23 d. Krokovoje, kur tuo metu jo motina buvo nuvykusi pas seserį. 1929 metais baigė Panevėžio mokytojų seminariją, o 1935 m. — Vytauto D. Universiteto Humanitarinį Fakultetą. 1937 metais buvo Klaipėdos radiofono redaktorius, vėliau dirbo Švietimo Ministerijos Knygų Leidimo Komisijoje, karo metu buvo Valstybinės leidyklos vyr. redaktorius. Nuo 1950 m. gyvena Chicagoje, o paskutiniu laikotarpiu persikėlė į Washingtoną dirbti Kongreso bibliotekoje.

Jo eilėraščiai pirmiausia pasirodė periodinėje spaudoje (1929 m.): Gaisuose, N. Romuvoj, Vaire, Zidiny, Dienovidy, vėliau — tremties periodikoje, Almanachuose. Eilėraščiai pasižymi formos grakštumu. Iš spaudos išėjo jo poezijos rinkiniai "Fontanas" (1935), "Strėlė danguje" (1950), "Žiemos daina", 1955 susilaukusi Liet. Rašytojų Draugijos premijos. Skaitytajai grožėjasi jo eilėraščių dailia forma, minčių žais-

mingumu, originalia tematika. H. Radauskas taipgi yra davęs daug vertimų iš rusų, lenkų, vokiečių, prancūzų poetų ir beletristų.

Paskutiniu laikotarpiu mūsų poetas yra susižavėjęs Maritaino knyga "The Responsibility of the Artist", kur autorius pabrėžia kūrybingumo svarbą, nes "aukščiausios moralinės vertybės dailiojo žodžio veikale negalės atstoti trūkumo ar vidutiniškumo meno dorybės".

• Vladas Slaitas, kurio poezijos rinkinys buvo apvainikuotas Rašytojų Draugijos premija, iš Anglijos ruošiasi vykti į Vokietiją, kur dirbs prie Eltonos informacijų. Mūsų redakcijos paklaustas apie savo pažiūrą į poeziją, Vl. Slaitas rašo: "Kiek tai liečia poeziją, manyčiau, kad modernusis estetiškumas poezijoje yra tolygus tuščio riešuto kevalui. Tiesa, kad skambūs, meistriški žodžiai eilėraštyje mus sužavi, bet šis žavesys yra trumpas ir, palyginti, greit išblunkantis. Taigi, eilėraštyje turėtų būti tikslus santykius tarp to, kuris yra be galo netobula būtybė (žmogus) ir to, kuris yra be galo tobulas (Dievas). Jų santykiai negali būti taikūs. Net mūsų išganymo negalima įsigyti kartą visiems laikams, kaip moko kalvinistai. Iš vienos pusės čia yra begaliniai reikalavimai, o iš kitos — kone begalinė silpnybė ir neišmanymas. (Arba) kas yra tragiškesnis, kaip kova tarp to, kas matoma ir nematoma? Krikščionis negyvena tobulos pusiausvyros būklėje, kaip senovės išminčiai, bet nuoatiniame konflikte. Kiekvienas jo veiksmas turi savo padarinius. Jis jaučiasi nuolat pasikartojančio įsikūnijimo būklėje... Arba, žiūrint

• Lietuvių Dienos, leidžiamos Los Angeles' mieste, rytoj turi savo dešimtmečio minėjimo koncertą. "Lietuvių Dienos" tai mūsų tremties kultūros istorija paveikluose, ir jos savo vertę turės net ir ateities šimtmečiuose. Šio žurnalo redaktorius yra vienas iš pirmųjų dailiojo žodžio meistrų — poetas Bern. Brazdionis, parodęs daug iniciatyvos ir sumanumo. Žurnalo leidėjas — Ant. Skyrus, kuris "Naujosios Romuvos" tradicijas su nepalankia sėkmingu perėmė į Naująjį Pasaulį. Lietuvių Dienos žodžiu ir vaizdu siekia įamžinti šviesaus dėmesio vertus iškilus lietuvių gyvenimo momentus, nenuklysdamos ir priklintų gincų dumblynę ir barnių naktį. "Lietuvių Dienos" pralenkia tos rūšies amerikiečių žurnalus, nors savo dispozicijoje turinčius milijonines sumas, nes jos vadovauja skaitytajam, kildamos į kultūrinės aukštumos, o anie žurnalai taikosi prie minių, nusileisdami iki gatvės lygio ir kaptydamiesi po ištisio moderniojo žmogaus susmukimo mėslynus. "Lietuvių Dienos" yra švie sus kultūros žibintas mūsų tremties naktįje.

• Tautos Praeities 2-ji knyga atiduodama spaudai. Draugo spausdintuvėn jau atiduota rinkti šie straipsniai, skirti antrašyti Tautos Praeities knygai: dr. J. Jakšto "Jonas Dugosas apie Žalgirio mūšį", kun. prof. St. Ylos "Šiluvos steigėjas ir globėjas", dr. J. Matuso "Sodas, daržai ir darželis senovės Lietuvoje", M. E. Nauburo "Durbės kautynės 1260 m.", A. Vadopalo "Lietuviški dignitorai", dr. A. M. Račkaus "Pilies Vartų herbo kilmė". Istoriinės medžiagos bei bibliografinės skyriuose bus dr. J. Reimke "Pastabas dėl Mažosios Lietuvos vietovardžių", Č. Grinevičiaus "Amerikos lietuvių pašalpinės draugijos ir jų konsultacijos". Knygų recenzijų pateikia prel. M. Krupavičius, dr. A. Baltinis, J. Rūgis ir kt. Plati lituanistikos svetimomis kalbomis bibliografija, surinkta Vt. Širvydo ir kitų autorių ir kt. smulkesnė medžiaga. Kai kurie autoriai dar nespėjo straipsnių parašyti ir jie laukiami. Žurnalo leidžia Lietuvių Štorkijos Draugija, redaguoja Č. Grinevičius ir redakcinę kolegiją: kun. V. Bagdanavičius, MIC, ir M. E. Nauburas.

• V. Vaitiekūnas žurnale "The Baltic Review" atkreipia dėmesį į įdomų veikalą "Das Russische Perpetuum Mobile", kurį parašė D. Friede. Autorius yra buvęs įkalintas Vorkutos vergų stovykloje nuo 1950 iki 1955 m. Knygoje autorius stengiasi atskleisti tą patį per penkis šimtmečius besirėkiantį rusų imperializmą nuo caro Ivano II (1505 m.) iki Chrusčiovo. Autorius nemažai aprašo vergų stovyklas, kalinių tiesiamus geležinkelius, kasamą aukšą, masines žudynes. Aprašomas pavergtų tautų persekiojimas, Vengrijos įvykiai. Minėtos knygos priede esama ir lietuvių kalinių Vorkutoje dainuotos vienos dainos.

• Dr. A. Trimako straipsnis "The Anniversary of Violence and Illegality" yra išspausdintas "The Baltic Review" 19 nr. Čia minima 20 m. sukaktis, kai bolševikai prievarta, apgaulė, neteisėtų veiksmų grandimi, tarptautinių sutarčių laužymu pagrobė Pabaltijo valstybes. Autorius primena ir po to sekusius sovietų imperialistinio teroro veiksmus, kaip trėmimas ir pan.

• Lietuvoje apsilankiusio italų žurnalisto Della Giovanna reportažai pasklido po visą pasaulį; mums jų kopiją Br. Jarneikienė atsiuntė net iš Havajų.

• Velionies gen. T. Daukanto draugai planuoja rinkti medžiagą jo monografijai.

Žurnalas LITUANUS

Jo vieta lietuviškame kultūriniame gyvenime

NIMOLĖ KERSNAUSKAITE, Cleveland, Ohio

Didelė informacijos stoka apie Lietuvą bei lietuvių kultūrinius laimėjimus kitataučiams prieinama kalba išaukė LITUANUS žurnalą leidimą; šios informacijos ypatingas reikalingumas LITUANUS žurnalui pastatė nelengvą uždavinį — kuo tinkamiau atstovauti mūsų gimtajį kraštą kitataučių tarpe.

Todėl, LITUANUS žurnalas leidėjai siekia objektyviai informuoti skaitytoją apie lietuvių ir jų kūrybinius pasiekimus bei Lietuvą ir jos dartinę tragiją padėti, skirti žurnalą daugiau intelektualinio nusiteikimo kitataučiai skaitytojui ir vengti pigesnio pobūdžio tiesioginės propagandinės informacijos.

Per penkerius leidimo metus, LITUANUS žurnalas, siekdamas savo pagrindinio tikslo, taip pat įsijungė į lietuvišką kultūrinį gyvenimą ir į bendrą šių dienų išsivysčiusią pastangą išlaikyti lietuvių gyvą lietuviško jaunimo tarpe.

Todėl, LITUANUS žurnalas penkerių metų veiklos apžvalgą ir atsiėmimų įvertinimą skirstytina į:

1. LITUANUS žurnalo reikšmę kitataučių tarpe, ir
2. LITUANUS žurnalo naudingumą lietuviškam gyvenime.

LITUANUS žurnalo reikšmę kitataučių tarpe

LITUANUS žurnalas atskirais straipsniais pristato kitataučiams skaitytojams įvairias lietuviško kultūrinio gyvenimo apraškas moksle; literatūroje, mene, muzikoje.

LITUANUS žurnale reprezentuojama lietuviško mokslo raida Nepriklausomoje Lietuvoje ir išsivijoje, o ir pačių straipsnių akademinio lygio paruošimas įrodo lietuvių intelektualinį pajėgumą. Straipsniai literatūros klausimais bei literatūrinių veikalų vertimai, talpinami leidinyje, įveda kitataučius į lietuviškosios literatūros pasaulį. Paskirų iliustracijų bei jų kūrybos apibūdinimas ir jų kūrinių iliustracijų pristatymas suapibūdina kitataučius su lietuvių pajėgumu kurti. LITUANUS žurnalas puslapių įgalina kitataučius prieiti prie žodinio lietuviškosios mokslo lobyno aptarimo.

LITUANUS žurnalas siekia supažindinti kitataučius su Lietuvos istorija bei jos dabartine politine padėtimi. Kadangi ši tampa surišta su komunizmu, tai atitinkamas dėmesys skiriamas ir šios problemos aptarimui, analizavimui ir apibūdinimui.

LITUANUS žurnalas yra beveik vienintelis šios rūšies leidinys, kuriam pavyko sėkmingai prasimušti į plačią kitataučių visuomenę ir iš jos susilaukti susidomėjimo, ir pritarimo.

LITUANUS žurnalas siunčiamas įvairiems J. A. V-bių valdžios pareigūnams (senatoriams, kongresmanams) bei kitų valstybių institucijoms (Jungtinių Tautų pareigūnams), kurie jame talpina informaciją pasinaudoja. Pvz.: J. A. V-bių Kongreso leidinys Congressional Record kelias atvejais perspausdino LITUANUS žurnalo turimus straipsnius. JAV senatorius John F. Kennedy, sveikindamas lietuvišką akademiją jaunimą, yra sekandai išsireiškęs: "I want to congratulate you for the intelligent interest which you have taken in international affairs as they pertain to the intellectual life. In particular

I have been impressed with the quality of your quarterly magazine LITUANUS".

LITUANUS žurnalas domisi ir jo turiniu naudojasi tokie žinomi informaciniai šaltiniai kaip Encyclopedia Britannica ir The World Book Encyclopedia.

LITUANUS žurnale pasirodę straipsniai yra oficialiai pripažinti ir įtraukti į "Publications of the Modern Language Association". Kas metai ši sąjunga išleidžia specialią knygą, kurioje išvardinami pagrindiniai pasirodę darbai: knygų ir straipsnių literatūros, kalbos ir folkloro klausimais. Paskutinių metų laidose Ryt. Europos skyriuose sužymėta daug straipsnių iš LITUANUS žurnalo.

"Historical Abstracts", leidinys, kuriame pateikiamos istorinių straipsnių santraukos, įtraukė LITUANUS žurnalą į leidinių sąrašą, kurie sekami ir iš kurių imama medžiaga santraukoms. Įdomu pastebėti, kad iki šiol tebuvo naudota Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Darbuose paduota medžiaga. Paskutiniu metu, tačiau, šalia tos sovietinės įstaigos leidinio, išvardintas ir LITUANUS žurnalas.

LITUANUS žurnalas yra sėkmingas informacinis šaltinis svetimosiose bibliotekose; jis siunčiamas beveik visoms laisvojo pasaulio universitetų bei kitų augštojo mokslo institucijų ir miestų bibliotekoms. Šiandien LITUANUS jau pasiekia Costa Ricą, Čilę, Naująją Zelandiją, Angliją, Vokietiją, Prancūziją, Graikiją, Šveicariją, Indiją ir Korėją.

LITUANUS žurnalo reikšmę lietuviškam gyvenime

Lietuvių Studentų Sąjungos J. A. V-se leidžiamas LITUANUS žurnalas, visų pirma, konkrečiai įrodo akademinio jaunimo sąmoningą lietuvišką apsisprendimą ir savo, kaip lietuviškosios bendruomenės nario, pareigos supratimą ugdyti ir puoselėti lietuviškos kultūros vertybes ir garsinti jas kitataučių tarpe.

LITUANUS žurnalo leidimas pasižymi bendromis kūrybinėmis pastangomis, nes leidinį savo darbu remia lietuviai intelektualai bei įvairių sričių specialistai, kurių straipsniai užpildo žurnalo skiltes; studentija, kuri atlieka redakcinius, administracinius ir leidimo darbus, ir lietuvių visuomenę, kurios aukų dėka tėra įmanomas žurnalo leidimas.

LITUANUS žurnalo leidimo darbas jungia vienybės įvairių pažiūrų ir pasaulėžiūrų

Gegužės mėnesiui įsigykite knygą, kurioje rasite įdomių pasiskaitymų apie Marijos Šventosios Lietuvoje:

Marijos Garbinimas Lietuvoje

Kun. J. Vaišnoras, MIC

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos leidinys, Roma, 1958 m. Didelio formato 445 pusl. Knyga yra padalinta į 2 dalis. I-oje dalyje: Liturginis Marijos garbinimas, Bendruomeninis Marijos garbinimas ir Liaudies pamaldumas į Mariją. II-oje dalyje: Marijos Vardo bažnyčios, Stebuklingieji Marijos pavidalai ir Marijos Šventosios Lietuvoje, kuri yra paduota net 52 vietovės. Kaina \$5.00.

Pirkinus su užsakymu siųskite tuoj pat, kad galėtumėt gauti dar prieš gegužės mėnesį.

DRAUGAS
4545 West 63rd Street
Chicago 29, Ill.

Kun. dr. Pr. Brazys, MIC, tėvų marijonų vicegenerolas, parodo daug nuostabių susidomėjimo lietuvių kultūriniais reikalais

lietuvių: leidinio bendradarbių tarpe yra įvairių įsitikinimų ir priešingų politinių nusiteikimų asmenys.

Oficialioji LITUANUS žurnalo leidėja, Lietuvių Studentų Sąjunga JAV-se, apjungia įvairių įsitikinimų, atskiroms ideologinėms akademinėms organizacijoms priklausančių lietuvių studentus. LITUANUS žurnalo leidimo darbu dalinasi visa lietuviškoji studentija, gyvenanti ne tik JAV, bet taip pat ir Kanadoje, Vokietijoje, Naujojoje Zelandijoje, Australijoje ir kitur.

LITUANUS žurnalo leidimo uždavinys vienią ir auklėja lietuvišką akademinį jaunimą sutartinam ir vieningam darbui, siekiant vieno, šiandien aukščiausio visos lietuvių išsivijos tikslo — laisvo tėviškos rytujaus.

LITUANUS žurnalas informuoja čia gimusius, tačiau tėvų kalbos jau nebesuprantančius Amerikos lietuvių ir stengiasi nuteikti juos platesniam ir uoliesniam darbui už Lietuvą.

Būdingai LITUANUS žurnalo tikslą nusakė Lietuvos ministras Washingtono p. J. Kačkas: "LITUANUS atlieka tikrai šaunią misiją. Tai naujų laikų knygnešys Amerikos visuomenė".

Per daugelio kitataučių rankas keliauja LITUANUS žurnalas įrodo, kad iš knygnešio ir partizanų kilęs lietuvių studentas, savo kilmės ir svetur gyvenamas neužmiršo.

MOVING
2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

R. SERENAS perkrauto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna apraada.

INVENTORINIS IŠPARDAVIMAS
JAU DABAR PATS LAIKAS SIŪSTI DOVANAS VELYKŲ ŠVENTE!

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylos, taffeta, aksomo ir kitų medžiagų siuntimus artimesiems į Lietuvą ir tolimąją Sibiją — už žemės kaimais! Gavime specialų medžiagų paltams kaip vyrai, taip ir moteris: Veliūro, cinčios ir "needlepoint", kuriuos dar galima susipėti pasiūti artimesiems Lietuvon.

Geriausios ANGLISKOS ir "Worstead" MEDŽIAGOS KOSTIUMAMS, PALTAMS, kurių kainos paprastai yra \$9.80, dabar už jėdą tik \$4.50

60 colių vilnonės medžiagos ir "flannel" vyriškiems ir moteriškiems kostiumams tikrai \$1.89

48 colių užuolaidoms bei uždangoms medžiagos vertė tik \$2.98, tikrai \$1.19

Pirkę medžiagos daugiau už \$20.00, gaus nemokamai medžiagos vienai suknelėi. Ypatingai didelės pasirinkimas vilnonių ir šilkinų medžiagų suknelėms.

Cia jūs rasite didelį pasirinkimą įvairioms medžiagų: nuotakoms "lace" satino, taffeta, "brocades", aksomo. Shantung šilko ir kt. Yra lietuvių medžiagų pamašalams už ypatingai žemas kainas.

STEIN TEXTILE CO.
1306 SOUTH UNION AVENUE

1 blokas į rytus nuo Halsted St. 1½ bloko į pietus nuo Roosevelt Rd. Atsara 6 dienas savaitėje iki 5:30 val. vak. Uždaryta PIRMADIENIAI. Tel. Monroe 6-8152. FREE PARKING — kitoje pusėje gatvės

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Besidomintiems lituanistika. Carl Winter - Universitätsverlag, Heidelberg, galima gauti šių lituanistinių knygų: Bartsch, Christian, Dainų Balsai, I ir II dailis; Hoffheinz, W., Giesmų Balsai. Litauische Kirchengesänge, 1894 m. 113 psl.; Scheu, Hugo und Alex Kur-schat, Pasakos apie paukščius, 1912/13 m. 335 psl.; Jurkschat, Ph. C., Litauische Maerchen und Erzählungen, 1898 m. 144 psl.; Leskien, A., Litauisches Lesebuch. Mit Grammatik und Woerterbuch, 1919 m. 312 psl.; Voelkel, Maxim, J. A., Litauisches Elementarbuch, 1923 m. 192 psl.; Cappellet, Carl, Kaip senieji Lietuvinkai gyveno, 1904 m.; Fraenkel, Ernst, Litauisches etymologisches Woerterbuch; Syntax der litauischen Postposition und Praeposition, 1929 m. 292 psl.; Mosvid, Die ältesten litauischen Sprachdenkmäler bis zum Jahre 1570, 1923 m.; Niemann, Max, Alfred Senn und A. Saly, Woerterbuch der litauischen Sprache. Litauisch — Deutsch, 3 tomai. 277 s.; Schwenter, Ernst, Die Wortfolge im Litauischen. 1922 m., 34 psl.; Stegmann von Pritzwald, Kurt, Das Attribut im Altlitauischen. 1934 m. 140 psl.; Torbiörnsson, Tore, Die litauischen Akzentverschiebungen und der litauische Verbalakzent. 1924 m. 54 psl.

• Milda Budrienė buvo išvykus į Columbus, Ohio, patyrinėti naujo metodo gydyti nuo šienligės, panaudojant vieną ilgesnio veikimo išvirkimą.

DR. J. IR K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
5430 So. Kedzie Ave.

Pirmą dieną pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu n. H. 6-1000. 4-1562 nuo 2 iki 9 v. p. p. kasdien. Išskyrus trečią ir šeštą.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLIES LIGOS
Pritaiko akinius
6322 South Western Avenue
Val: kasdien 10-12 val. ir 7-8 v. vak. Šeštadienis 10-12 val. Trečiadienį, užduoti. Kt. laikų susitarus
Ofiso telefonas PR 8-3229
Rez. tel. Walbrook 5-5076

DR. VL. BLAŽYS
PLAČIŲ IR VIDAUS LIGOS
4701 South Damen Avenue
Kampas 47-108 ir Damen Ave.
Val: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštadienis 10-12 val. Trečiadienį, ir kitu laikų pagal sutartį
Ofiso tel. Lafayette 3-6048
Rez. Walbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. Prospect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Bldg.
434 Algonia Ave., Elgin, Illinois
Tel. Owens 5-0533
Valandos pagal susitarimą

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2434 West 71st Street
Val: Pirm., ketv., penkt. 1-4 ir 7-9 Antr. 1-6, treč. ir šešt. pagal sutartį. sekm. užduoti.

DR. S. IR M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
(Bendra praktika ir Alergija.)
2709 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketv., penkt. 2-4; 6-8 v. vak. Šešt. 2-4 v. p. p. Ligonis prima pagal susitarimą.

DR. J. G. BYLA - BYLAITIS
Nervų-Smegenų Ligos, Chirurg. OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketv., penkt. 1-4; 6-8 v. vak. Šešt. 2-4 v. p. p. TRE-MONT 9-5890.

ADOMAS VAITKEVIČIUS
Anglių ir Alyvos Patarnavimas
Telef. REpublic 7-5803
Visų rūšių apšildymo sistemos įvedimas, perdėrimas ir pataisymas
Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas
ATLAS FUEL CO.
ATSTOVAS
4919 So. Paulina Street
Tel. Prospect 6-7960

NUO UŽSISENĖJUSIŲ BEI SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ IR ATVIRŲ ODOŠ LIGŲ
Tie, kurie kenčia nuo SENU ATVIRŲ IR SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ ir negali rasti geresnės ar naudingos priemonės, turėtų žinoti, kad yra UŽSISENĖJUSIŲ BEI SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ ir ATVIRŲ ODOŠ LIGŲ gydymo ypatybės patalpinus Jūsų skausmą ir galėtis vėl rasti miegoti naktimis. Vartokite ją taip pat skaudančių nugaros, kaklo, rankų, kojų, galvos ir kitų dalių skausmams. Tai yra tikrai naudinga priemonė. Yra tinkama vartoti nuo dūžtančių, susilpnusios odos, dedrinių odos išsiverimų ir t. t. taip pat tikrai naudinga vartoti, kada pasirodo skaudus išsiverimas nuo vėtyklų. Ji yra geras gydymas nuo išsiverimų odos ligų
Legulo Ointment yra 89 centų, \$1.50 ir \$4.00.
Pirktie vaistinėse Chicago ir apylinkėse: Milwaukee, Wisconsin, Gary, Indiana, Detroit, Michigan arba rašykite ar atsiųskite Money Order į —
LEGLUO, Department D.
5618 W. Eddy St., Chicago 34, Ill.

• Kultūrinės dienos Lietuvos vokiečių organizacijos Landsmannschaft Vakarų Vokietijoje įvyks Neheim - Huels-ten mieste ir Berchume blando 22-24 dienomis. Referatus skaitys prof. dr. V. Jungfer, doc. dr. E. Boettcher, studijų patarėjas dr. H. Schallhammer. Lietuvos vokiečių organizacijos pirmininkas yra prof. dr. J. Strauch.

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
spec. vidaus ligos
6317 South Western Avenue
Tel. ofiso — REpublic 7-1900 namų — GReenville 6-8161
Valandos: kasdien 2-7 v. p. p. šešt. 1-5 val. p. p. trečiadieniais užduoti.

Dėl tikslaus priėmimo laiko (appointment) malonesite susitarti telefonu ar asmeniškai. Nėra nereikėtų laukti laiko.

DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akusherija ir moterų ligos
4157 Archer Avenue
Ofiso val. nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 v. v. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 popiet. Trečiadieniais pagal sutartį. Ofiso tel. Virginia 7-0036 Rezidencijos tel. Beverly 8-8244

DR. W. M. EISIN-EISINAS
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
Valandos pagal susitarimą.
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Jei neatliepia skambinti MI 3-0001

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ir vaikų ligos
2423 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 6-8 val. vakaro. Šeštadienį 12:30 — 2:30 val. p. p. Treč. ir kitu laikų tik susitarus.
Tel. ofiso WA 5-2017
Res. PR 8-4255

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1 — 4 p. p. ir 6 iki 8 val. Treč. ir šešt. užduoti.

Telefonas: GReenville 6-1505
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 W. Marquette Road
Valandos 9-12 ir 7-9 v. p. pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienį.

DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvio gydytojas)
3925 West 59th Street
Val: Pirm., antr., ketv., penkt. ir šešt. nuo 1-4 p. p. 6:30-8:30 val. vak. Šeštadienį 1-4 val. trečiadienį užduoti.

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Str., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienį. Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

Ofiso tel. Lafayette 3-3210, jei neatliepia, skambinti KEdzie 3-2568

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
Val: Kasdien popiet nuo 12-3 val. vak., pirm., antr., ketv., 6-9 val. Trečiadieniais tik susitarus

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KEDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
7156 South Western Avenue
MEDICAL BUILDING
Pirm., antr., ketv., penkt. ir šešt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakaro. Trečiadienį, nuo 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Ofiso tel. RE 7-1168 Res. tel. Walbrook 5-3765

DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
(71st ir So. Campbell Ave.)
Val: pirm., antr., ketv., 6-8 v. p. p. antr., ir penktad. 5-8 v. v.

Ofiso tel. 4-1818, Rez. PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Trečiadieniais užduoti.

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Ofiso: 10746 South Michigan Ave. Buto 1653 W. 103 St., Beverly Hills
Val: kasdien nuo 6 v. v. iki 9 v. v. Išskyrus trečią. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. popiet.

Tel. ofiso — PULman 5-6766 Buto — BEverly 8-3946

Remkite dien. Draugą!

• Mažosios Lietuvos lietuvių knyginių kalendorius planuojamas išleisti 1961 metams. Paskutinį kartą toks kalendorius išėjo Vakarų Vokietijoje prieš aštuonetą metų. (E.)

Ofiso telefonas — Bishop 7-2525
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL: kasdien nuo 2 iki 9 val. vak. Treč. ir sekm., tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
2745 West 69th Street
Spec. ORTHOPEDINES LIGOS
Priešais Sv. Kryžiaus ligoninę
VAL: Pirm., antr., ketv., penktad. nuo 9 iki 11 ryto ir nuo 6-8 val. v. Šeštadienį 2-4. Trečiadieniais ir kitu laikų susitarus telefonu.
Tel. REpublic 7-2290

DR. J. RIMDZUS
CHIROPRATOR
Headaches, Arthritis, Rheumatism, Spine, Nerve, Asthma and other Ailments
1428 Broadway, Gary, Indiana
Val: pirm., antr., ketv., 9-11 val. prieš piet. Kitu laikų pagal sutartį. Tel. Office Gary Turner 5-3638 Res. Ch-go Bishop 7-5833

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrinasi akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave. YA 7-7351
Val: 10 ryto iki 8 val. (trečiadienį, užduoti. Šeštadienį 10 v. r. iki 2 p. p.)

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REpublic 5-4410
Rez. tel. GReenville 6-0617
Valandos: 1-5 p. m. ir 6-8 p. m. Penkt. tik 1-3 p. m.
Trečiadienį ir šeštadienį pagal sutartį

Ofiso tel. Cliffride 4-2898
Rez. tel. Walbrook 6-3099

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Bendra praktika ir specializacija)
1724 West 47th Street
(Kamp. 47th ir S. Hermitage)
Val: nuo 2 iki 4 val. ir 6 iki 8 v. v. Šeštadienį 2 iki 6 val. Išskyr. sek.

Tel. ofiso TO 3-0958
Res. tel. GA 3-6046

DR. FL. TALLAT-KELPSA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Chirur. Ligos
5002 West 10th Street, Cicero, Ill.
Val: kasdien 5-8 p. m. Šeštadienį 2-4 p. p. Kitu laikų ir trečiadienį susitarus

DR. VYT. TAURAS
(Bendra praktika ir moterų ligos)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. Prospect 8-1223 ar TR 3-5577
Ofiso val: Pirm. 7-9 v. v. Antr., Treč. ir Penkt. 6-9 val. vak. Šeštadienį 2-4 val. popiet. Ir suilg susitarimui

Tel. ofiso RE 4-2123, rez. GI 8-6185

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
(71st ir So. Campbell Ave.)
Val: pirm., antr., ketv., ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8. Treč. ir šešt. užduoti.

Telefonas — GReenville 6-2823

DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė: AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos: nuo 1-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais nuo 1-4 val. popiet.

Tel. Prospect 6-9400

DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 South Kedzie Ave.
Ofiso val: kasdien: 2-4; 6-8. Šeštadienį 2 iki 4. Treč. ir sekm. tik skubiais atvejais ir susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. RE 8-2150

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 W. Marquette Road
Val: nuo 2 iki 4 p. p. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadienį ir šeštadienį pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6650
Rez. 6600 So. Artesian Ave.
Val: 11 v. ryto iki 3 v. p. d. 6-7 vak.

Tel. OF. FR 2-4941, 9 A.M.-5 P.M.
Tel. Res. AV 3-2627, 5:30 P.M. iki 9

DR. JUSTINA ŽIRGULIS
Ivairios nervų bei proto ligos — vaikus ir smegenis
PITTSFIELD BUILDING, Room 621
55 E. Washington St., Chicago 2, Ill.
Priėmimas tik pagal susitarimą

P. SILEIKIS, O. P.
Orthopedas, Prostetistas
Aparatų-Protezė. Med. bandai. Spec. pagalba kojomis (Arch Supports) ir t. t.
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2350 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. Prospect 6-5064

Skelbkites "Orange"
Apsimoka skelbtis "DRAUGE" nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis. Gi skelbimų kainos visoms prielaimos

Gen. Daukantas apie mus

GEN. ST. DIRMANTAS, Chicago, Ill.

Per visą plačiąją Lietuvį Bendruomenę Čiurlionio GARSO sparnai paskleidė liūdną žinią, kad garbingasis mūsų tautietis Teodoras Daukantas tolimoje Argentinoje š. m. balandžio mėn. 10 d. amžinai išsiskyrė iš mūsų gretų. Savo darbais velionis ilgiametams yra įsirašęs, greta savo tolimo gimtinės Simono Daukanto, į žymesniųjų, kraštui nusipelnusių asmenybių albamą. Lietuvius visuomenė ir tauta ilgokai jo nepamirš ir minės.

Gimęs Aušros tekėjimo laikotarpyje

Tik pernai rudėnį spauda minėjo jį, sulaukusį 75 metų amželio. T. Daukantas buvo gimęs mūsų tautos Aušros tekėjimo laikotarpyje (1884. IX.8/20) tolimame ir svetime Sankt - Peterburge, kur ir Simanui Daukantui teko vargelių vargti. Anksti nustojo tėvo ir teko pačiam užsidirbti pragyvenimui ir mokslintis. Mažai turį žinių apie jo tėvus ir jų šeimos gyvenimą. Gal daugiau žino p. Feliksas Stungevičius, Chicagoje reziduojas Urugvajaus garbės konsulas ir jo motina. Jūdvių tėvų šeimos artimai bendravo. Tai buvo laikai, kai caro sostinėje gyveno lietuviai didesniu būriu trumpai susirinkdavo tik prie šv. Kotrynos bažnyčios. Pati Lietuva tada buvo nebylė, tamsi, juoda ir dar susiskaldžiusi į ponus — bajorus ir neseniai atleistus jų baudžiūninkus — chlopus.

Tokios Lietuvos Daukantui neteko pažinti. Jis lankė III sostinės gimnaziją. Jo, mokinio, laikais visi, nepabėgę svetio iš po dvigalio juodo erelio plaučių sparnų ir jo toli siekiančių jo aštrių nagų. — buvome, (kaip ir darbai liks okupuotoje Lietuvoje) beteisais pavaldiniais tada absoliutisko caro sosto, o dabar didrusio komunistų partijos režimu. Nusižudyti buvo, yra ir bus draudžiama. Teko — ar kovoti ne lygią kovą, — ar melstis ir vergauti. Igytas mokslas darydavo sėkmingą kovą ir palengvodavo vergiją. Mokslas buvo ginklu į šviesesnę ateitį, ginklu prieš tamsą ir priespaudą. Tad ir veržėsi tokie lietuviai Daukantai prie mokslo. Jau nam, gimnaziją baigusiam Teodorui, gyvenant pajūryje, didžiajam uostamiestyje, nusisypsojo, pamono ir paviljojo vandenų karalaitė Jūratė: jis įstojo karšton jūrų mokyklon. Pasizadėjęs po užbaigimo atitarnauti laivynę nustatytą laiką, — jis tur būt nemokamai mokyklos internate gaudavo užlaikymą ir mokslą. Mokėsi gerai. Baigiant buvo apdovanotas premija.

Jūrų karininkas

Mokykloje įgytą, daugiau teoretinį mokslą, teko sutvirtinti didžiąja, jūrų karininkui privaloma praktika — stažu. Per penkerius metus jaunas Teodoras skrodė skersai ir išilgai neapmatuotą Neptūno karalystės paviršių, lankydamas įvairių kontinentų uostus ir kraštus. Tokia jaunų dienų kelionė rimtam vyriui ne tik pramoga bei malonus darbas, bet ir rimta mokykla. Laimingai grįžusiam pavyko įstoti į aukščiausią imperijos jūrininkystės mokyklą — Jūrų Karo akademiją. Po trejų studijų metų, Daukantas, atžymėtas sidabro medaliu, gerai pramokęs kelias kalbas ir įgijęs daug visokių pirmenybių, tapo diplomuotas tolimojo plaukiojimo karo laivyno karininkas. Rango nežinau.

nojes I-sis Pasaulinis karas. Apsitvėrę minomis ne ką nuveikė rusų matrosai. Jie, pasirodė tik naminio karo "herojai".

Pavojinga kelionė

I karo pabaigą Daukantui buvo pavesta stambi atsakomybė ir pavojinga operacija: saugosniui, aplinkinių kelių, pro Norvegiją tolimon Prancūzijon nugabenti sąjungininkams caro dovaną: pilną, parinktą, reprezentacinę iš poros dešimčių tūkstančių karių, Rusijos caro vergų diviziją. Tuo būdu caras, taupydamas auksą, mokėjo sąjungininkams už karo metu pristatintą jo armijai muničiją, ginklus ir kitokias karo reikmenis. Atsilikusiai Rusijai visuomet taip išedavo pigiau.

Pavojinga ir nelengva uždavinį pavyko atlikti. Tuo laiku neaprepiamoje, blogai valdomoje šalyje, vokiečiams padedant, išliko, išliepsnojo antroji revoliucija ir žiaurusis vidaus karas. Laimingas likimas nežinomu būdu (gal Daukantas dar nebuvo grįžęs iš anos kelionės į vakarus) leido Teodorui išvengti sužvėrėsių rusų matrosų pasityčiojimų, kankinimų ir žiauriausiais būdais atliekamų masinių sadistinių žudynių sąvųjų karininkų; pvz. pakartotiniai juos paneriant, skandinant ir iki mirties šaldant suledėjusioje jūroje. Ankstyvosios revoliucijos metu, atsiliepus juodašimčių imperijos varžtams, sušviito ir rusų "tautų, kalėjimo" pavergtoms aukoms viltis išsikvoti laisvę.

I Lietuvą

Ivykių paveiktą T. Daukantą 1917 m. randame sukilusios Suomijos sostinėje, Helsinkyje: jis pirmininkas, lietuvių draugijos Vytis. Vakarų sąjungininkai tada mėgdavo padėti

Prof. gen. St. Dirmantas

— išgelbėti ir atstatyti Kerenskiui nedalomąją Rusiją. Matome jį ekspedicijas ir Archangelske, ir Kryme. Kaukazo žibalas irgi rūpėjo. 1919 Daukantas Batume — D. Britanijos generalinio konsulo sekretorius. Vėliau dirbo laivo kapitono Juodojo jūroje anglų ir olandų prekybos firmose. Bet jo mintys jau Lietuvoje. Tik keliai užverti: visur normalitvarka iširusi, visur visokie frontai, partizaniniai žiaurūs karai. Kalėjimui iširus, buvę kaliniai susipešė tarpusavy: lenkai, vokiečių neskaitant, kovoją su lietuviais, ukrainiečiais su rusais. Pastarieji tarpusavy piaunasi. Buvusiam caro laivyno karininkui nesaugu pakliūti į bet kurios šių kovojančių pusių nagus. O Lietuva — toli. Sienų vis daugiau atsiranda. Tik 1922 Daukantui pavyksta aplinkiniams keliais, iš Turkijos, pasiekti, gal pirmą kartą, savo tėvynės žemę. Jis tada jau buvo 38 metų.

Karininkų kursuose

Atvykęs atsistatėnion Lietuvos, Daukantas, tur būt, jau teis pradžioje nekaip. Ne krašte augęs, — savo amžiaus draugu neturėjo. Giminių ir nepažinojo. Šalis lyg svetima. Nepriklausomybės karus laimėję kariai ir piliečiai kiek kreivomis akimis žūrėjo į tokius

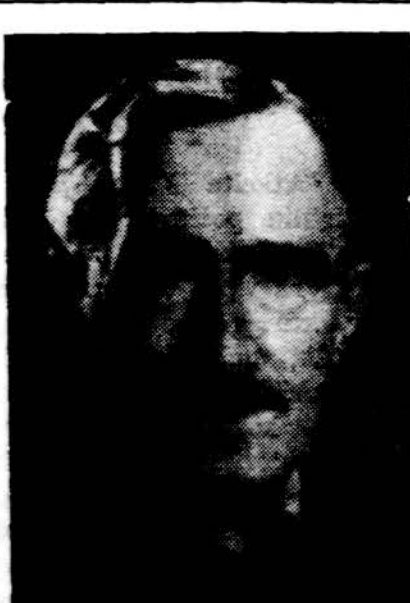
vėlokai atsirandančius mažai pažįstamus tautiečius. Neretai net įtarinėjo. Gal tik aukštojo mokslo karjeristas, duonos netekęs Rusijoje? Ogi nesiaikiškins kiekvienam. Ir tikrai tada po Lietuvą bastėsi daug panašių perėjūnų. O ir neprasistos, mums svetimos specialybės — jūrininkas! Gimęs tada, kai dar nei Klaipėdos, nei laivyno neturėjome. Priglaudė jį, aukštąjį mokslo vertinęs, gen. Radus-Zenkavičius, pavesdamas karininkų kursų mokykloje dalies vedėjo pareigas. Buvo sunkumų ir klausimėlių dėl karinio laipsnio ir uniformos. Negi pavadinasi jūrininką majoru ir apreišgi jį husaro kelnėmis ir ilgaus batais su pentiniais. Pirmą kartą Daukantą sutikau kursuose. Dėvėjo civiliai. Laibutis, kuklus. Kai dėl anų laikų — neblogai kalbėjo lietuviškai. Jau prieš susipažįstant, mane suįdomino ir, prisipažįstu, teigiamai nuteikė jo visiems lietuviams, o ypač kaip aš, žemaičiams, sava, skambai, plačiai ir teigiamai žinoma pavardė. Pagutau jame gyvos ir artimos dvasios ir aukšto intelekto žmogų.

Kursuose jis greit prigijo ir įgijo prielanką dėstomojo personalo ir klausytojų. Tuo laiku be gen. Radus-Zenkavičiaus (gimęs Raseiniuose) mūsų karininkus — laimėtojus rusų kalba "naujos doktrinos" mokė buvę caro armijos genštabistai: Betcheriai, Boleckiai, Cerviveckiai, Dzingilevskiai, Opulskiai, Uspenskiai... o anglių kalba, per vertėjus, karo mįslių išidūs pykkuoti oferiai. Vyr. Stabe perkūnais žaibavo (vėliau gėdingai sušaudytas) bolševikų šnipas, genštabistas Kleščinskis, ar neblogą duoną valgę pasamdytas "neutrals" koksai tai švedas. O čia atvyko ir augšto rango ir akademikas, ir savas — Daukantas!

Sakota Daukanto veikla

Jis buvo gabi, sumaninga, pareiginga, sugebanti greit orientuotis ir "daryti sprendimus" akademinio išsilavinimo, veikli ir savo palinkimais ir žinomis šakota asmenybė. Todėl ir Lietuvoje T. Daukantas pradėjo garsėti visuomenėje ir kilti tarnyboje. Jis vienas sumanymoju, steigėju ir pagrindinis veikėjas Lietuvos Jūrininkų sąjungos: jos organizatorius ir dėstytojas mūsų nuo amžių pirmosios jūrininkų mokyklos. Jis karštas šalininkas vystymo jūrininkystės mūsų valstybėje jau atgautoje Klaipėdoje. Jis bendradarbis, o gal ir redaktorius, žurnalo Jūra. Jis padėjo organizuoti prekybinio ir karo laivynų užuomazgas. Dar 1937 m. gavau iš jo memorandumą Lietuvos pajūrio, ypač abiejų uostų (Klaipėdos ir Šventosios) apsaugos reikalui. Vėliau, dirbdamas Valstybės Taryboje, buvo paruošęs Lietuvai Jūrų Statuto projektą.

1926—1935 jis Saulių Sąjungos veikėjas: centro valdybos narys, net sąjungos pirmininkas ir Trimito atsakomingas redaktorius. 1925—1928 jis skautams remti draugijos pirmininkas ir skautų šefo pavaduotojas. Aktyviai veikė Vilniui Vaduoti Sąjungoje ir 1934 parašė ilgesnį studiją "Kelio į Vilnių beiškant". Linkęs veikti visuomenėje, Daukantas nesišalinė reikštis ir taip anuo metu slidžios vidaus politikos klausimuose. Jis nevengia karštas atvirai ir kietai pasisakyti, kad ir kiek miglota forma, opiais klausimais savo, dažnai originalią nuomonę, ją ginti ir kovoti su pastebėtomis negerovėmis. Mūsų kariuomenėje greit pakeltas generolu (ne admiralu) Daukantas šiuolaikis atliko labai nelygų kelią. Iš nereikšmingo posto dėstytojo karininkų kursuose, jis gana greit (1924. VI. 18) pateko į Krašto Apsaugos Ministerio postą ir jame sėkmingai veikė mūsų sąlygomis gana ilgoką laikotarpį — net pusantį metų. Po pertraukos jis Vyriausiojo Štabo viršininkas, o nuo 1927. VIII. 8 iki 1928. XI. 24 — vėl Krašto

Gen. T. Daukantas

Apsaugos ministeris. Po to dvejus metus Valstybės Tarybos narys.

Universitete ir diplomatinėje tarnyboje

Pirmą kartą išėjęs iš tarnybos kariuomenėje, T. Daukantas penktą metų dėstė Kaune Lietuvos Universitete ekonomini (verslo) geografiją. Įsisteigęs atsargos karininkų sąjungai, jis išrenkamas jos pirminku.

1930 m. grįžo prie 1919 m. pradėtos krajerės diplomatinės srityje; šį kartą jau savajai valstybei. Pradžioje jis Lietuvos generalinis konsulas Brazilijoje, o vėliau atstovas Pietų Amerikai. Reziduoja Argentinoje. 1934 m. atsauktas, grįžta dirbti Vytauto Didžiojo universitetui, o 1936—1938 — Daukantas jūrininkystės inspektorius Klaipėdoje.

Tragiškame bolševikų prievartavime, jų įguli ir bazių įvedimo laike T. Daukantas iš viešumos kuriam laikui, dėl suprantamų priežasčių, išnyksta: slapstosi berods tėviškėje, Žemaičiuose, bet veikia ir kaimė. Vėliau kurį laiką mokytojaus provincijoje, Alytaus gimnazijoje. Galop rusiškų komunistų suimamas, kalinamas ir žiaurių budelių — sadistų tardonas žinomis gestapo ar NKVD būdais.

Karas išlaisvino iš kalėjimo

Tuo tarpu Lietuva Stalino — Molotovo slapta diplomatija jau buvo parduota mieliems jų draugams, bičiuliams ir sąjungininkams: Hitleriui — Ribbentropui. Trankus birželio 21 dienos, perkūnas išbaidė iš Kauno ruskelius — bolševikus ir jų samdinius lokajus. Galvotrukėiais bebėgant iš Lietuvos, jie nesuskubo išduoti (kaip Rabinų miškely ir kitur visų suimtųjų ar išvežti juos žverškiekiais masiniais sušaudymams, kaip tai atliko nakčia, miške pakelyje su gausia partija iš Kauno kalėjimo, prie Cervenės. Ir šį kartą laimė nusišypsojo Daukantui. Ne taip, kaip Katynos aukoms. Hitlerininkų bombų trenksmas Kauno aerodrome, lyg stebuklas, atidarė jam komunistinio rojaus — Kauno kalėjimo — duris. Atgavo laisvę, išvengė grėsmės būti nukankintam ir sunaikintam.

Vilniaus universitete

Laikinoji vyriausybė parinko jį Vilniaus komisaru, bet tą pareigų tam tikrais samprotavimais nepriėmė. Trečią kartą grįžo dirbti mokslinei ir mokyklo darba. Šį sykį jau Vilniaus universitete. Čia jis ir slapto komiteto Vilnijai remti dalyvis, o podraug su Krėve — Mickevičium veiklus narys rezistencinio antinacinio sąjūdžio Vieninga kova ir to paties vardo pagrindžio laikraščio redaktorius. Hitlerio partiečiai chupant, Hitlerio partiečiai okupantai laimėjimą ir žlugimą vilčių riebiai įsikurti "Ostlande", įvairiaisiais būdais pradėjo reikšti savo nusivylimą ir pyktį. Pirmoji jų keršto auka — Lietuvos aukštųjų mokyklų mokomasis personalas, studentai, net pačios įstaigos ir įrenginiai. Neva kultūringi vokiečiai suruošė "pogromą" ne blogesni, kaip kad garšaus Dūmos atstovo Puriševičiaus juodašimčių "pogromščikai" Kijeve, Vilniuje, Gardine. Daukantui vėl teko slapstytiis Birštone ir kitur.

Padėčiai kiek aprišus jis mokytojaus Merkinės gimnazijoje ir, laikui atėjus, — partizanavo.

Lietuvoje buvo sukūręs Seimą. Susi aukė dviejų dukrų. Nelemtieji 1944 vasaros ir rudens įvykiai juos išskyrė. Žmona su vaikais naujų okupantų — komunistų be jokios kaltės buvo žiauriai ištremta bolševikine imperija stirtinti, jų "rojaus" skurdą kėsti.

Tremtyje

Daukantas dirbo Berlyne lietuvių, priverstinių emigrantų, komitete. Vėliau jis vargo Britų zonoje, Uchtoje. Ir čia grėsmė kabojo virš jo galvos. Pagaliau 1949 pasiekė tolimą Argentiną. Jo anksčiau P. Amerikoje įgytas turtas užvaldytas, pasisavintas. 65 metų pavargęs Daukantas neįstengė iš naujo įsikurti svetimame krašte, toli nuo kitų lietuvių. Teko kėsti darbo vargo. Net skurdą. Galop buvo prisiglaudęs pas Tėvus Marijonus Buenos Aires priemiesty Avellanedoje. Čia ir praleido savo neramaus gyvenimo paskutinius metelius. Prieš porą metų pradėjau su juo susirašinėti. Iš jo laišku matėsi, kad ne tik nebuvo nustojęs įdomintis tautos reikalais, bet buvo išlaikęs savo kovingumą dėl savos ir kitų tautų laisvės. Raso, esąs savarankis Pavergtųjų Europos Tautų Sąjungos Argentinijoje pirmininkas. Pakviestas, įstojo į Lietuvos Profesorių Draugiją Amerikoje. Jos buvo kiek sušėlęs. Pastaroju laiku tvarkė atsiminimų užrašus. L. Kančiauskas (L. Dienose, 1959. X.) iš Buenos Aires apie Jubiliatą taip rašo: "Bet iš veiklos baro jis nesitraukia. Mes, Argentinos lietuviai, dažnai matome jį įvairių tautų šventėse, minėjimuose; dažnai jis skaito paskaitas visuomeninėmis bei politinėmis temomis: dažnai lankosi pas tautiečius jų pastogėse; skaito laikraščius ir bendradarbiauja spaudoje". Taigi nenustojo energijos ir noro dirbti ir viltes laimėti!

Spaudoje

Nuo 1917 m. dalyvavo lietuvių žurnalistikos spaudoje. Daug jo plunksnos darbų tilpdavo karių žurnale Mūsų Žinyne, Karde. Taipgi Trimitė, Jūroje, Kosmose, Tėvų Žemėje ir kt. Pastaroju laiku rašinėdavo į Laiką. Technikos žodyje randame jo straipsnį apie Lietuvai paruoštą Jūrinio Statuto projektą, o šių metų Kario kovo m. sąsiuvinį skaitome jo Šaltasis karas. Taigi matome, kad šis garbingas žemaitis, nuo I-o Pasaulinio karo pabaigos išlikimais iš visų jėgų dirbo ir jo širdyje atgimusiai Lietuvai ne karo sąvoka pagrindžio ir partizanėje veikloje statydamas pavojun savo sveikatą, laisvę, gyvybę ir savo šeimos likimą. 75 metų senelis vis dar kovoją dėl savo Tėvynės ir kitų tautų laisvos ateities ir kilniai, gražiai, sėkmingai ir savanoriškai buvo savo krašto ambasadoriumi argentiniečiams ir tanykščiams rusų pavergtiems europiečiams tremtiniais.

Išlėkis ramybėje antrasai lietuvių Daukante. Tautos dvasia nemari. Grandinėmis jos nesukaustysi. Matome, kaip rūdys čia imperalistų mažoms tautos užnertis grandines. Teisybė ir laisvė laimės. Mes tavo darbą tęsime.

Tikėti į Dievą, kuris atlygina ir baudžia, yra didžioji išmintis. — Fr. M. Voltaire

KAZYS ČESNAUSKAS

6801 So. Talman Ave.
CHICAGO 29, ILL.
HE 6-2812 ir GI 8-4938

- Generalinis kontraktorius naujų namų statybai, įvairiems remontams ir namų pertvarkymams
- Turime didelę patirtimą namų statyboje
- Patys atliekame cemento ir medžio darbus
- Apskaičiavimai nemokamai

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Lietuvių ekspozitai tautų meno parodoje. Ryšium su Pabėgėlių Metais, šiemet, vasaros pabaigoje, Šveicarijoje, Zueriche, yra numatyta suorganizuoti pabėgėlių savaitę. Šiam reikalui Zueriche susiorganizuavo vietinis komitetas, kuris nusprendė suorganizuoti tautų meno parodą. Šiai parodai pradžiai Vokietijos lietuvių šiu ekspozitai: lietuviškų medžio drožinių, kryžių, rūpintojėlių, lietuviškų audinių, želių su tautiniais drabužiais, dailės kūrinių ir t. t.

Lietuviško skyriaus parodos organizavimu rūpinasi Vėrinėtes Schweizerisch — Letisch — Litauisches Hilfwerk pirm. A. Paulaitis - Weber. Jo adresas: Zuerich 6/57, Beckhammer 24, Schweiz. Šiuo adresu prašoma siųsti ekspozitai kiek galint anksčiau, ne paskutiniu terminu. Siūniant ekspozitatus, reikia pridėti inventorių sąrašą 2 egzemplioriuose ir nurodyti jų prieinamą, neperdėtą kainą, nes ekspozitatus žada nupirkti Zuericho miesto meno muzėjus ir Institut fuer Auslandsforschung.

Pažymėtina, kad parodos rengėjai pasilieka sau ekspozitų atrankos teisę.

Vokietijos Krašto Valdyba atskirų raštu paragino pirmininkus ir seniūnus apie tai pa informuoti bendruomenės narius ir kvieisti visus suinteresuotus prisidėti prie šios meno parodos lietuviško skyriaus praturtinimo.

• Stasio Goštauto ilgas straipsnis apie lietuvių kalbą, kaip seniausią Europos gyvųjų kalbų, tilpo Bagotos dienraščio "El Espectador" 1960 m. bal. 3 d. sekmadienio priede. Tame pačiame laikraštyje tilpo ir ištrauka iš jo knygos apie lietuvių meną, kurioje aptariamas Vincas Krėvė. Visas puslapis apuostas keturiom nuotraukom: Maironio, V. Krėvės ir dviem dailininkų paveikslais. Bagotos radijas Radio Difusora Nacional de Colombia bal. 5 perdavė pasikalbėjimą tarp St. Goštauto ir "Colombia Literaria" redaktoriu dr. Jose Alvarez D'Orsonville apie jo ruosiamą Kolumbijos meno antologiją. Po pasikalbėjimo pabaigoje buvo paliestas ir lietuvių menas, ryšium su Goštauto neseniai pasirodžiusia knyga ta tema.

• Nemuno tyrimo duomenys. Energetikos ir Elektrotechnikos Instituto. Hidroenergetikos sektoriaus jau eilę metų tyrinėja Nemuną ir kitas Lietuvos upes, ypač atsižvelgiant į tai, kaip jos gali būti panaudotos energijai gauti. Pereitais metais buvo išleistas ty tyrinėjimui pirmasis rinkinys. Dabar esą baigiama antroji dalis, kuri nagrinėja Lietuvos upių potencialinius resursus. Leidinyje "Nemuno nuotekis" Nemunas nagrinėjamas smulkiau. Leidinys netrukus pasirodys. Čia esą nagrinėjami eilės metų Nemuno stebėjimai ties Smalininkais, Lampėdžiais, Birštounu. (E.)

DĖMESIO VISIEMS

Garsaus daktaro receptas iš Europos, sudėtis: šešių dalių vaisiai, pusės pantės, išgydo pleiskanas ir niežėjimą galvos 100%. Nr. 1. Toli gyvenantiems pasiūnėdame paštu, apdėtu mokesčiu. Prityręs farmacistas išpildo daktaro receptus. Vaisius siūniant giminiams duodama didelė nuolaida. Galite gauti naujausių vaistų — vitaminų ir būtiniausių reikmenų.

VAISTINE, "DRUGS", 2458 W. 69 ST.
Chicago 29, Ill. Tel. GR 6-9267

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS

Lyginimas, dažymas, Body & Fender Repair ir kiti pataisymai. Garantuotas darbas

ČESAS AUTO REBUILDERS
2423 W. 59th St. GRovehill 6-7777

Nelaimės (accident) atveju, dieną ir naktį šaukite vilkiką-towing truck, tel. HE 4-4747

Artistic Beauty Salon

2711 West 71st St., Chicago 29, I
Tel. HE 6-1093
ATLIEKAMI SEKANČIEJI DARBAI:
Modernus plaukų apkirptimas, stilizingi susikavimai pagal paskutinius šio meto madas, natūraliai atrodantys puseiniai, plaukų dažymas, manikūras, veido masažas ir t. t.
Darbo valandos: Antr., ketvirt. ir šešt. nuo 9:30 iki 6:30; Treč. ir penkt. nuo 9:30 iki 9 v. v.
Sav. VL. ANDRIJAUSKAS

Prieš siųsdami

DOVANŲ SIUNTINIUS Į U.S.S.R.

per kurią nors firmą,

PASIKLAUSKITE PATYS SAVES apie sekančius dalykus:

- Ar firma patikima?
- Ar ji tai įrodė?
- Ar ji rūpestingai supakuoja ir išsiunčia siuntinius ir paruošia dokumentus?
- Ar ji naudoja geriausias dėžes?
- Ar ji varo biznį ilgai, kaip 25 metus?
- Ar ji oficialiai ĮGALIOTA?

Atsakymas į visus šiuos klausimus bus TAIP, jei Jūs siųsite dovanų siuntinius per bet kurį

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

SKYRIŲ

716 Walnut St. PHILADELPHIA 6, PA. Walnut 5-3455	1991 Broadway NEW YORK 23, N. Y. LYccum 5-0900	263 Market St. NEWARK 2, N. J. Market 2-1968
4102 Archer Ave. CHICAGO 32, ILL. Frontier 6-6399	6446 Michigan Ave. DETROIT 10, MICH. Tashmoo 5-7560	390 W. Broadway S. BOSTON 27, MASS. Andrew 8-8764
1313 Addison Rd., Cor. Superior Ave. & 71 St. CLEVELAND 3, O. Tel. U 4-10607	683 Hudson Ave. ROCHESTER 21, N. Y. Baker 5-5923	346 Third Ave. PITTSBURGH 22, PA. Grant 1-3712

Greit atgabenkite savo siuntinius PAS MUS, ir mes greit išsiųsime juos!

ŠVIESUS KULTŪRINIS MOSTAS

ALOYZAS BARONAS

Šiandieną jau daugelis įsiti-
kino, kad ne politiniai ginčai
ir ne rezoliucijos kelia Lietu-
vos vardą ir tuo pačiu padeda
laisvinimo akcijai, bet nuolati-
nis, daugumoj individualių kul-
tūrininkų ir kūrėjų pasiekti lai-
mėjimai. Įvairios knygos, pa-
veiksmai, kiekvienas muzikos kū-
rinys išliks net ir tada, kai mes
baigsime čia savo kelionę ir mū-
sų gretos bus labai praretėju-
sios. Mūsų darbai liudys, kad
lietuvių tautos vaikai kultūrin-
gi ir paliko didelį kultūrinį įna-
šą vaistybei, kurioje pie prisig-
laudė ir kartu paliko vertą
krautį savo tėvų žemei.

Jeigu beletristikos ar dailės
kūrinys beletristikos ar dailės
suomenės dėmesio, tai blogiau
yra su mokslo veikalais: gi lie-
tuvis mokslininkas ir čia dir-
ba. Be abejo, nemaža kūrinijū
išleidžia lietuviai mokslinei
kitomis kalbomis, tačiau tuo
pačiu lietuvių tauta lieka nu-
skriausta, nes lietuvis savo tau-
tiečio kūrinių turi skaityti jau
svetima kalba. Pavyzdys gali
būti dr. A. Maceinos veikalas
"Geheimnis der Boesheit", iš-
jęs vokiškai, gi tos "Niekšybės
paslapties" lietuvis negali pasi-
skaityti lietuviškai. Gerai, kad
lietuvių prasimuša į pasauli-
nius vandenius, bet negerai, kad
lietuvių mokslinei literatūra ne-
gali augti, ir bent greitu laiku
negalės papildyti bolševikų nai-
kinamo ir žalojamo dvasinės
kultūros lobyno. Tačiau jau pa-
sirodo graži prosvaitė, liu-
dijančių, kad lietuvių dvasinio
alkio nenugalėjo sotumas.

Lietuvių Studijų Fondas

Kadangi moksliniai veikalai
negali dėl mažo prenumerato-
rių skaičiaus savo išleidimo
apmokėti, keletas lietuvių dak-
tarų, susispausdami apie "I lai-
sę" žurnale, nutarė steigti fon-
dą mokslinėms knygoms leisti.
Tas būrys daktarų šį fondą pa-
vadino Lietuvių Studijų Fon-
du. Jo laikinas pirmininkas yra
Wisconsin universiteto prof. dr.
Vytautas Vardys, o šio fondo įsi-
steigimui didesnių pastangų pa-
dėjo dr. Kazys Ambrozaitis, dr.
Petras Kisieličius, dr. J. Kižys
ir kt.

Norėdami gauti smulkesnių
paaiškinimų, kreipmės į dr.
Kazį Ambrozaitį, Gary, Ind.,
klausdami, iš kur išėjo tokia
graži iniciatyva. Apie tai dr.
Ambrozaitis painformavo:

— Fondui įsisteigti iniciaty-
va išėjo iš apie "I Laisvę" žur-
nalą susispausdusio Lietuvių
Fronto Bičiulių būrio. "I Lais-
vę", pasirodęs kas trys mėne-
siai, kaip žinoma, yra leidžia-
mas JAV Fronto Bičiulių. Nors
iniciatyvą fondui įsikurti yra
padarę vienos rezistentinės
grupės, t. y., Lietuvių Fronto
žmonės, remiami tačiau bus
visų mokslo žmonių darbai ir
įvairiais bei įvairias Lietuvos
grupės (bei problemas) liečian-
čiais klausimais.

— Kokios srities darbus dau-
giausia remsite? — vėl buvo
paklaustas dr. K. Ambrozaitis.

— Remsime įvairių mokslinį
darbą ir mokslinių darbų leidi-
mą: politinių mokslų, sociologi-
jos, filosofijos, ekonomijos, is-
torijos ir giminingų disciplinų
srityse. Fondas rems pavienes
ir kolektyvines studijas, taip
pat pavienių ir kolektyvinių
darbų leidimą. Fondas numato
skatinti nepriklausomos Lietu-
vos laikotarpio studijas, kada-
gi tokių atrodo mūsųose labiau-
siai trūksta. Fondas sistemati-
gai rems dabartinės okupuotos
Lietuvos studijas išvardintose
pavergtos Lietuvos gyvenimo
sakose. Šalia šių moderniojo
Lietuvos, laisvojo ir pavergto-
jo laikotarpio, studijų, fondas
yra pramatęs remti ir lietuviš-
kosios imigracijos JAV tyrinė-
jimą ar sociologinę, istorinę,
politinę, ar pan. plotmę. Įsi-
steigusio fondo parama galės
naudotis aukštusios mokslo
baigę, savo srityse kvalifikuoti
asmenys. Fondas taip pat fi-
nansuos studijas ir leidinius ne

tik lietuvių, bet ir reikalingus
anglų ar kitomis kalbomis.
Artimesni ir tolimesni tikslai
Dr. Petras Kisieličius, nuosir-
džiai besirūpinąs ir materialiai
remiąs visus kultūrinius pasi-
reikšimus, buvo paklaustas, ar
toks fondas nesikirs su Lietu-
vių Bendruomenės Kultūros
Fondo veikla. Į tai dr. Kisieličius
atsakė:

— Steigėjai nemano, kad
Fondo darbas kirsis su JAV
Lietuvių Bendruomenės Kultū-
ros Fondo veikla, nes LFB or-
ganizuojamo fondo veikla yra
daug siauresnio pobūdžio ir ne-
lies daugelio Kultūros Fondo
finansuojamų sričių. Galima
laukti, kad fondo iniciatyva lai-
kui bėgant igauss dar visuoti-
nesnį charakterį, kad tuo būdu
būtų galima gyviau pajudinti
lietuviškąsias socialinių moks-
lų studijas. Fondą organizuo-
ti skatino lietuviškojo gyveni-
mo būtinybė, kuri negali lauk-
ti nei oficialios, nei universa-
lios iniciatyvos, kadangi toji
mūsų visuomenėje ateina labai
vėlavai, jeigu ateina iš viso.

Dr. Juozas Kižys, paklaustas
kas pirmoj eilėj numatyta leis-
ti, painformavo:

— Atrodo, kad dar šiais me-
tais fondas finansuos vieno
"nepelningo" leidinio pasirody-
mą. Šiuo metu tačiau fondas
yra organizavimosi stadijoje ir
į tolimesnį darbų finansavimą
žada eiti planingu keliu. Pla-
ningam ir produktingam darbiui
organizuoti bus bandoma finan-
sškai gerai panaudoti gauna-
mas aukas, kad ir aukos nės-
tų procentą, taip, kad - laikui
bėgant, mokslinį darbą būtų
galima remti iš procentų. Šiam
tikslui Fondas stengsis išgauti
iš federalinės valdžios privi-
legiją, kad jam aukojamos pi-
vininės sumos būtų galima nu-
rašyti nuo mokesčių. Tokios
privilegijos išgavimas paprastai
trunka šiek tiek laiko, tačiau
Fondas žada būti grįžai
mokslinio darbo remimo insti-
tucija, tad galimybės tokią pri-
vilęiją gauti kol kas atrodo
esanti geros. Tos privilegijos
gavimas, savaime suprantama,
žymiai palengvintų lėšų telki-
mą.

Tikroji duoklė

Iniciatoriai savo pasikalbė-
jime priminė, kad šio žygio im-
tis privertė mintis, jog yra
svarbesnių vertybių, negu ma-
terija, kad yra amžinesnių ir
ilgiau prieš laiko dūžius atsilai-
kančių turtų. Nors beveik išim-
tinai fondo organizatoriai yra
daktarai, tačiau jie mielai pri-
ims įnašus ir kitų lietuvių, ku-
rie norėtų paremti šią iniciaty-
vą, susispausdusią prie "I Lai-
sę" žurnalo, kurio adresas yra:
I Laisvę C/O V. Naudžius, 1936
S. 49 ave., Cicero 50, Ill.

Tikrai nuostabiai šviesus šių
lietuvių daktarų mostas, liu-
dijąs, kad ir šiandien yra idealis-

Satelitas Discoverer X išsaunamas
Vanderberg Aviacijos bazėje Ka-
lifornijoje, tiriant kapsulės sugri-
žimo į žemę galimybes.

Atrado stipresnę energiją už van-
denilio bombas? Trys Romos Uni-
versiteto fizikai: E. Amaldi (vir-
šų), A. Manfredi ir C. Castagnoli
pranešė izoliavę atominę dalelę,
kokios galėtų duoti daug didesnę
energiją kaip vandenilio bomba.

tų, nesirūpinančių vien tik, ką
valgytume ir ką gersime, bet
bessieliojančių ir kuo mūsų
tautos siela gyvens, besirūpi-
nančių sukrutai ne materiali-
niams, bet dvasiniams turtams, iš-
silaikančiams amžius.

Tam Lietuvių Studijų Fon-
dui linkėtina surasti gerų rėmė-
jų, o remtinį ir lestinį dar-
bų tikrai netruks, nes lietuvių
kūrybinis genijus dar neišseko.

RINOS & VANDENS NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI (Gutters & Downspouts)

DEDAME VARIO — "COPPER-
ALLOY" METALO RINAS IR VAND.
NUTEKAMIOSIUS VAMZDŽIUS už
tikrą pat kainą, kaip ir "galvaniz-
uotus". Jų niekad nereikia dažyti ir
jie ištvėria neribotą laiką.

VISOKIUS STOGUS taisome ir
atremontuojame. Garantuojami 5
metais.

DUMTRAUKIUS IR "SMOKE-
STACKS" išvalome, atremontuo-
jame ir atliekame "tuckpointing".

NAMŲ RINAS IŠVALOME ir pa-
taisome. Išsivalinome iš vidaus ir
nudažome. Bus kaip naujos.

Mūsų firma yra didžiausia šioj
srity, atliekame darbą kuo geriau-
siai už žemiasias kainas visame
mieste. Visas mūsų darbas garan-
tuojamas. Esame pilnai apsidraudę.
Kreiptis galima dieną ar naktį ir
sekmadieniais. Telefonai —

LAWDALE 1-6047 arba
ROCKWELL 2-8778
• Mielai Jums patarnausime.

BENDRAS APDRAUDIMAS

Automobilių, ligoninėje buvi-
mas, gaisro, gyvybės, bendras
atsakomybės (Liability) ir kt.

E. A. KLINE
175 West Jackson Blvd.,
CHICAGO 4, ILL.
WEster 9-4380
Namų tel. Linden 4-6104

TROY ELECTRIC SERVICE

Apskaičiavimas nemokamai
Įrengiamas namų 240 voltų, 3 laidų
elektr. linija. Skaitlikai suded. ir
lanko, naujos 100 amp. "fuse" dė-
žės įved. air condition. Bet koks
elektr. darbas atliekamas senose
ir nauj. namuose. Darbas garantuo-
tas; apdraustas; su unijos leidimu.
Saukkit bet kada.

V. KYBARTAS PR 8-6681
W. Zabrodski PR 8-7887

M R SINCLAIR SERVICE

Patepimo darbai — Automobilių
taisymas —
Stabdžių aptarnavimas.
Goodyear padangos & baterijos
SINCLAIR PRODUKTAI
3800 West 55th Street
Tel.: PORTSMOUTH 7-9394

MODERNIOS LITERATŪROS PAŽIŪRA Į ŽMOGŲ

(Atkelta iš 1 psl.)

metafiziniu požiūriu, — koks
milžiniškas išsukimas mūsų
protui yra visos tos pareikštos
tiesos, kurias mes turime sup-
rasti. Šią ambiciją gali turėti
tik krikščionys... Arba istoriniu
požiūriu, kokią dramą sudaro
dogmų istorija?.. Koks milži-
niškas reginys yra didžiosios
koncilijos, pasitaikančios šimt-
metis po šimtmečio, kuriuose
karalystės ir imperijos dejuo-
ja kaip milžiniško vyno spaus-
tuvo balkiai... (Ten pat 95
psl.)

Iš šios ilgos P. C. citatos ma-
tome, kad krikščionybė ne-
trūksta didingų literatūros te-
mų. Ta pati vyro ir moters
meilė čia igauna tokius milži-
niškus matavimus, koki
krikščioniui nei į galvą negali
ateiti. Taigi sakrimentinė lite-
ratūra tai nėra tas pat, kas
sakrimento apeigų aiškinimas.
Ji yra žmogaus gyvenimo apė-
mimas tokiu vaizdu, kuris su-
jungia dangų ir žemę ir kuris
yra reali kasdienybė.

5. Wagnerio pasukimas optimizman

Kalbant apie sakrimentinį
gyvenimo supratimą modernio-
je literatūroje, mes turime su-
stoti dar prie vieno autoriaus,
kurio reikšmė šiuo atžvilgiu ga-
li būti labai didelė. Tai yra vo-
kiečių kompozitorius ir drama-
turgas Richrd Wagner. Wagne-
ris, nors būdamas protestantas,
savo kūryboje turi labai gilią
sakrimentinę gyvenimo sam-
pratą.

Gal būt, kad Wagneris dar
nėra pilnai atrastas ir įvertin-
tas. Kokį akibrokštą Wagneris
išsėk liberalistinei dvasiai, mes
galime geriausiai pastebėti iš
Wagnerio priešo Nr. 1 — Ni-
čės. Ničė, būdamas Vakarų kul-
tūros vertybių "perkainuoto-
jas", į Wagnerį žiūrėjo, kaip į
pavojingą atsilikėlį. "Aš nebe-
galu ramiai kvėpuoti, kai ši
muzika pradeda veikti mane",
rašė Ničė. (The Case of Wagne-
ner, in Nietzsche contra Wagne-
ner, The Complete Works of F.
Nietzsche, 1924 m. Vol. 8 / 59
psl.) Priežastis šitokio gilaus
Ničės susijaudinimo buvo tam
tikras Wagnerio katalikiškū-
mas. "Tam tikras jausmo kata-
likiškumas ir susijavėjimas kai-
kuriais senoviskais vietiniais
(taip vadinamais tautiniais)
idealais ir ekscentriškumas yra
jalo (Wagnerio kūrybos V. Bgd.)
sąlyga". (Ten pat 64 psl.)

Wagnerio jausmo ir idealo
derinys iš tikro nėra nei men-

kas, nei pigus. Savo jaunystė-
je Wagneris buvo Prancūzų re-
volucijos šalininkas ir net se-
kėjas garsaus bedievybės pirm-
tako Feuerbacho, to paties, ku-
ris yra komunistinės bedievy-
bės tėvas. Wagneris buvo ypač
susijavęs Feuerbacho "svei-
kuoju jausmingumu". Tačiau
tarp 30 ir 40 savo gyvenimo
metų Wagneris nei iš šio, nei
iš to pasuko visai kiton pusėn.
Kas buvo to posūkio priežas-
tis? Pasak Ničės, jis pasuko
atgal, kai pasirodė pesimistiš-
kieji Schopenhauerio raštai,
kuriuose jis pranašavo Vaka-
rų kultūros žlugimo, Wagneris
pasuko "bekompromisinio opti-
mizmo" linkui (10
psl.).

Pasukęs šiuo keliu Wagne-
ris atsidėjo didelei žmogaus gy-
venimo integracijai. Ničė tai
rėškė nuosmūki. Tas, "kuris
išoriškai yra vienas iš trium-
falinių žmonių, staiga pasida-
rė ligūstu dekadentu ir bevil-
tiškai suklupo prieš krikščio-
niškąjį kryžių" (73 psl.), —
rašo Ničė.

P. Claudel tuo tarpu, kiek-
vieną kartą, kai dalyvaudavo
Wagnerio pastatymuose, nega-
lėjo sulaikyti savo džiaugsmo
jo jausmo ir tikėjimo deriniu.
Apie tai jis nekartą rašė savo
draugui Gide'ui. O savo studi-
joje apie Wagnerį jis konsta-
tavo, kad Wagneris savo kū-
ryboje "yra išpažinęs savo ti-
kėjimą į sakrimentus Kris-
taus formas" (Corresponden-
cc, 279 psl.).

Viena iš problemų, kurias
Wagneris juo toliau, juo labiau
atsidėjo, buvo suderinimas ly-
tinės meilės su skaistybės do-
rybe. Eidamas šiuo keliu, jis
sukūrė visą eilę moterų tipų,
kurios kitur literatūroje nesu-
tinkamos. Jo vyrai taip pat pa-
sižymi dideliu kilnumu. Iš jų
— tiek iš Parsifalio, tiek iš Lo-
hengrino — Ničė juokus daro.
Tačiau, besididindamas iš Wagne-
rio, Ničė, kad ir nenoromis,
pasako apie jį teisingų dalykų.
Iš jo priekaištų mes galime pa-
žinti, kad Wagneris slepia sa-
vyje didelę žmogaus sander-
mę. Pavyzdžiui palmime šiuos
Ničės sakinius: "Kas vyksta į
Bayreutą, tas save palieka na-
mie; tas išsižada visų teisių
savo liežuvi, į savo pasirinkimą,
į savo skonį ir net į savo dvasi-
ą... Teatre jis pavirsta minia,
kaimene, moterimi, farfjeju-
mi... vienu žodžiu wagnerininku,
t. y. žmogumi, kurio dvasia nu-

silenkia didelės daugybės ža-
vesiui, kur viešpatauja kaimy-
nas ir kur kiekvienas pasidaro
kaimynų" (61 psl. mano pabr.
V. B.).

Žinoma, mums nereikia pri-
tarti tam, kad viešpatautų kai-
mynas, tačiau, kad kiekvienas
pasidarytų kaimynas, tai bū-
tų išsigelbėjimas iš modernio-
sios literatūros žmogaus suski-
lino. Ničė perdeda vaizduoda-
mas Wagnerio įtaką publikai.
Nors, apskritai imant, Wagne-
rio garbė dar jam gyvam be-
esant buvo labai iškilusi, tačiau
ji yra daugiau muzikinėje sri-
tyje. Į jo tekstus nedaug kas
gilioji. Protestantai jais nesidomėjo,
kaip įtartinai katali-
kiškumu, o katalikai jį laikė
nebūtų.

protestantiškų reiškinii. Be to,
ji gerokai savo tikslams panau-
dojo nacionalsocializmas, jam
garbės tokiu būdu nepadidinda-
mas. Tačiau gal būt yra atėjęs
laikas paimti Wagnerį iš jam
dvasiškai svetimų įtakų ir jį
patyrinėti visuotiniu požiūriu.

Po sėkmingai pravestų šiais
metais studijų apie žmogų mo-
dernioje literatūroje, ar nereič-
kėtų Chicago's ateitininkams ki-
tiems metams pasirinkti temą
apie sakrimentinę literatūrą
P. Claudelio ir F. Wagnerio kū-
ryboje?

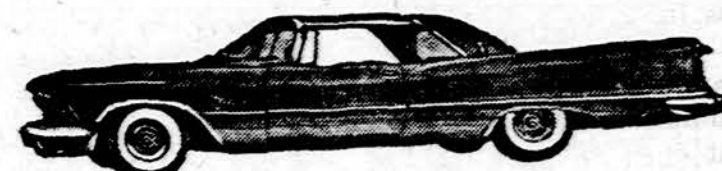
Dievo buvimu tik tie netiki,
kurie yra užinteresuoti, kad Jo
kiškumu, o katalikai jį laikė
nebūtų.

— Fr. Bacon

\$600 IKI \$1500 NUOLAIDOS ANT NAUJO 1960

Chrysler — Plymouth — Imperial

Daugybė gerų visų išdirbsčių vartotų automobilių
Galima nupirkti be pinigų — išsimokėjimais

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

"U WILL LIKE US"

CHRYSLER—PLYMOUTH—IMPERAL—VALIANT
SALES — SERVICE

4030 Archer Avenue, Chicago, Illinois

Didžiausia ir teisingiausia lietuvių automobilių įstaiga

ALYVA IR ANGLYS

Greitas pristatymas. Visoki įrengimai, naujos šil-
dymo sistemos įrengiamos. Dėl kainos visuomet
susitarsime.

GAPS FUEL COMPANY

2735 West 63rd Street Telef. PR 6-6677
Atstovauja — V. DOBA

TV — RADIJAI — H-FI — STEREOFONINIAI HI-FI
VOKISKI

FRANK'S Television and Radio, Inc.
SALES & SERVICE Sav. P. Kersis, P. Endzelis, J. Bendoraitis
3240 South Halsted Street Tel. — CA 5-7252

NAUJŲJŲ MADŲ

Kampinės sofos ir kitokie baldai

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Savininkai

ROOSEVELT FURNITURE CO.
2310 West Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmą, ir ketv. 9-9 val., kitomis dienomis 9-6. Sekm. 11-5.

1909 1960
STANDARD FEDERAL
Chicago's stipriausioji įstaiga

Laiminga ateitis priklauso tiems, kurie taupo SAUGIAI dėl
jos. Jau virš 50 metų sėkmingai tarnaujame lietuviams
• Kodėl neskolinti iš Standard Federal, kurioje daug
sutaupysite.

4%
DABAR MOKAME
VISIEMS
TAUPYTOJAMS
JUSTIN MACKIEWICH, President
JUSTIN MACKIEWICH JR., Manager
TURTAS \$75,000,000.00
ATSARGOS FONDAS \$6,500,000.00

STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: VIRginia 7-1141

VALANDOS: Kasdien, įskaitant šešt., nuo 9 v. ryto iki 4 v. p. p.
Ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Treč. visai neatidaro.

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

APRIL — BAL. 21, 22, 23 D. D.

GOLD LEAF THREE STAR COGNAC Fifth \$4.29

STOCK 10 YR. OLD IMPORTED Fifth \$4.98

BRANDY Fifth \$5.39

BOTRY 25 Yr. Old GREEK BRANDY Fifth \$4.89

GRAIN ALCOHOL 190 Proof V.S.P. Fifth \$1.39

CINZANO VERMOUTH Dry or Sweet Fifth \$1.69

KJAFIA WINE Fifth \$3.98

KRON - BRANNVIN SWEDISH Fifth \$5.89

AQUAVIT Fifth \$5.89

IMPORTED MEXICAN COFFEE Fifth \$5.89

LIQUEUR Fifth \$5.89

ASSORTED GERMAN WINES Fifth \$5.89

Case of 12 Fifths \$10.95 Fifth \$98

LOWENBRAU BEER

Case of 24 — 12 oz. Bottles Case \$7.95

Salom. Neries pasaulėžiūra

JUOZAS GOBIS, Los Angeles, Calif.

Liet. T. S. R. Mokslų Akademijos leidžiamo metraščio "Literatūra ir Kalba" IV tomas (1959 m.) sudaro "nauja medžiaga apie žymiąją mūsų poetę Salomėją Nerį: mūsų rašytojų bei poetės amžininkų (daugiausia kaip šimto asmenų) atsiminimai, išsamios jos bibliografijos, kūrybos nagrinėjimai, laiškai, archyviniai dokumentai ir kt." Antanas Venclova savo straipsnyje "Is atsiminimų apie Salomėją Nerį" (ibid. 291 pusl.) rašo: "Prieš kurį laiką lietuviškų emigrantų spaudoje pasitaikė skaityti Ig. Malėno (Malinausko) atsiminimus apie S. Nerį, kuriuose, nekalbant iš viso apie tendenciją S. Neries vaizdą iškraipyti, yra aiškiausių nesąmonių, kurias čia pat norisi paneigti. Ig. Malėnas rašo apie tariamąjį S. Neries pokalbį su J. Stalinu. Tai nuo pradžių lig galo išgalvotas dalykas — nei tada, nei vėliau specialaus S. Neries pokalbio su Stalinu nebuvo. Išgalvotas taip pat epizodas, kad A. Tolstojus S. Neriai neva rodes Maskvos Rašytojų rūmus ir naiviai su ja kalbėjosi apie lietuvių ir rusų kultūros santykius. Ir kiti atsiminimų autoriaus pasakojimai turi aiškų tikslą — S. Nerį parodyti ne sąmoningą kovotoją dėl Tarybų Lietuvos ir dėl socializmo, kokia ji iš tikrųjų buvo, o apolitišką asmenybę".

Man neteko skaityti Ig. Malėno straipsnio apie S. Nerį, bet tikiu, kad ji neturėjo garbės su Stalinu asmeniškai pasikalbėti, nes ji Stalinui nebuvo jodmi. Tokių komplimentų, kokių S. Neris pripaistė apie Staliną savo "Poemoje apie Staliną", jis nuolat girdėdavo iš galin-gesnių bolševizmo ramsčių, negu iš jautrios, verksmingos lietuviškos poetės, kokia buvo S. Neris. Aišku, kad Stalinas nebuvo ypatingai susižavėjęs S. Neries "Poema apie Staliną" ir nenorėjo su ja skryium pasi-kalbėti. Ir gerai, kad didysis žmogūdyd ypatingai dėmesio j S. Nerį neatkreipė.

Bemaž visi atsiminimų auto-riai — S. Neries mokykliniai draugai, kolegos mokytojai ir politiniai vienminčiai — rašo taip, jog prašosi išvada, kad ji buvo nepaprastai jautri mer-gaitė ir moteris: ir maži kas-dieniniai nemalonumai, ir krau-jo ar areštuoto žmogaus pama-tymas, ir atsiveikiniai su draugais, — emis, nemalonūs ar tik netaktiški žodžiai jos adre-su varė jai ašaras iš akių. Ji buvo verksnė. Ar galėjo būti tokia verksnė tvirtai įsitikinu-si kovotoja dėl Tarybų Lietu-vos ir socializmo? Netenka abe-joti, jog ji nuosirdžiai simpati-zavo, užjautė kalinamus mark-sistus ir mylėjo kovotojus dėl liaudies gerovės, bet kaip jaut-ri estetė ji nebuvo revoliucijos kovotoja bolševikiška prasme. Jos charakteris ne kovojiskas. Ar galėtų S. Neris elgtis taip, kaip gražioji Jovanka, dabar-tinė Tito žmona, kuri, keršy-dama vokiečiams už jos tėvų nužudymą, pati vokiečius ka-ro belaisviams arba gerkles perpiaudavo arba iškastuoda-vo? Taip rašo apie Jovanką vienas vokiečių savo atsimini-muose apie vokiečių kovas su jugoslavų komunistų partiza-nais. Sunku įsivaizduoti S. Ne-rį Furcevos, Chodosaitės, M. Melnikaitės vaidmenyse, bet ji gan artima Aleksandrai Ko-lontai, tai garsiajai "laisvosios meilės" propagandistei, kurios erotikos filosofiją Stalinas prak-tiškai atmetė.

Meilės moteris ir poetė
S. Neris yra meilės moteris ir meilės poetė. Jei karo metu, atsidūrusi šurkščioje Sovietų Rusijoje, ji parodė aštrios ne-apykantos vokiškam fašizmui, tai visai natūralu, nes jis nebu-vo vertas meilės, kaip doktri-na, pagrįsta plika, zoologiška

neapykanta visoms tautoms, kurios nenorėjo hitlerinės oku-pacijos. Keikti fašizmą buvo sovietinių rašytojų pareiga, ir jie ėjo lenktynių, kas stipriau, žiauriau savo raštuose prakeiks hitlerinį okupantą. Šiuo atžvil-giu S. Neris yra kovotoja. Le-ninas yra pasakęs, kad tikras komunistas tuo pačiu yra ir čekistas. Ar S. Neris įsivaiz-duojama čekistės vaidmenyje? Ne.

J. Zekaitė savo str. "Social-istinio realizmo formavimas S. Neries poezijoje" (ibid. 533 pusl.) rašo: "Pirmomis sunkių dvasinių sukrėtimų valandomis i poetės jausminį pasaulį neju-dimais įsibrovė senosios, jau pirmaisiais tarybiniais metais išgyventos buržuazinės psicho-ideologinės liekanos. Bet apla-mai — tai buvo laikinas atsi-tiktinis reiškinys". Iš tolimes-nio J. Zekaitės minčių dėstymo matyti, kad "buržuazinėmis psi-laiko S. Neries lietuvišką pat-choideologijos liekanomis" ji riotizmą, išskirtinę meilę Lie-tuvai.

Kas J. Zekaitėi atrodo "atsi-tiktinis reiškinys", tai, iš es-mės imant, yra pastovus, tik ne visada vienodu stiprumu ir ryškumu parodomas "psicho-ideologijos reiškinys" — kar-šta meilė Lietuvai. Ne vien S. Neris nusikalto J. Zekaitės teo-rijai, kad reikia visą Sovietų Sąjungą laikyti savo "tėvyne" ir ją mylėti; štai toks lietuvių komunistų rašytojų rabinas, kaip Kostas Korsakas knygoje "Tarybų Lietuvos rašytojas" (244 pusl.) atvirai rašo: "Gis-lus, maudžiantis Lietuvos ilge-sys... grąžino mane i poeziją".

Prakeikti "peržengę mūsų slenkstį"

Štai S. Neries patriotiškų jausmų pavyzdžiai:

"Ne daugel kartų saulė leisis
Mūs Nemunėlio juostoje —
Aš greit sugrįšiu, greit pa-reisiu
Dainom tave paguosiu".

("Tegu tave skradžiai")
Arba:

"Būkit, žmogūdziai, pra-keikti
Rytmetėlį ankstų!
Būkite prakeiksmu prakeikti
Peržengę mūsų slenkstį!

Būkite motinų prakeikti
Už nekaltą kraują!
Tegu maras jus, prakeikti
Nuo žemelės rauja!
("Mama! Kur tu?")

Formaliai S. Neries keiks-mas nukreiptas i hitlerininkus, bet kadangi "žmogūdziai" yra ne vien vokiečių fašistai, bet ir rusų komunistai, irgi "per-žengę mūsų slenkstį", tad šie posmai gali būti interpretuoa-mi lietuviška prasme. S. Neris prakeikia kiekvieną žmogūdzį-ką okupantą, "peržengusį Lie-tuvos sieną — "slenkstį". Fak-tas, kad S. Neris buvo pateku-si i Stalino ratą ir paliaupsino jo "galingus pečius, pralauzu-sius vartus i "saulę", bet jos sentimental širdis negalėjo ne-suprasti ir nejausti, ypač jai atsidūrusi toli i rytus nuo my-limos Lietuvos, kad Stalinas toks pat žmogūdyd, kaip ir Hitleris.

S. Neris norėjo žvelgti i Nemuną, ne i Volgą

S. Neris Rusijoje karo metu turėjo labai sunkias gyvenimo sąlygas: ji ten jautėsi išplėta iš gimtosios Lietuvos, jautėsi svetimoje ne savojoje šalyje ir išgyveno gilų, aštrų, "mau-džiantį" tėvynės ilgę. Vargu ji buvo nuosirdžiai susižavė-jusi "šalies sostine Maskva", nes ji buvo mačiusi Vieną ir Pary-žų, ne menkesnius didmiesčius už Maskvą. Vienoje vietoje ra-šoma, kad Sov. Rusijoje karo metu S. Neris, per laimę gavu-si bulvių kilogramą, pakvietė savo raudonuosius draugus, kaip i kokį balių, nes bulvė bu-

vusi tokia retenybė, jog buvo virtusi liuksusiniu patiekalu.

Toks vargas negalėjo įkvėp-ti meilės "Didžiajai tėvynei", jis tegalėjo paastrinti mažosios tėvynės ilgę. Prieš mirtį ve-žama prieš savo norą i Maskvą, kur "geresni gydytojai specia-listai ir vaistų daugiau", S. Ne-ris prašė leisti paskutinį kar-tą pažvelgti i Nemuną, o ne i Volgą ar Dnieprą. Aplankiusus jį Kremliaus ligoninėj A. Snieč-ky, J. Paleckį ir G. Paleckienę S. Neris maldautė maldavo: "Nepalikite manęs čia, vežkite namo, važiuokime i Lietuvą. Nepalikite!" (ibid. 203 pusl.). Šis maldavimas reiškė ne ką kitą, kaip tik karštą meilę Lie-tuvai tėvynei. Jeigu ji būtų bu-vusi tikra bolševikė, kaip pvz. A. Sniečkus, jai būtų buvę ma-loniau mirti arčiau prie Lenino mumijos Maskvoje, toje "viso pasaulio proletariato sostinė-jė". Kai ji patetiškai pasakė lietuviams komunistams "Aš visada su jumis", tai ji pasa-kė lietuviams revoliucionie-riams, lietuviams antifašistams. Tokį įspūdį daro visi atsimini-mai įdėti i minėtąjį metraštį

Religija S. Neries pasaulėžiūroje

Sunksnis klausimas yra re-ligija S. Neries pasaulėžiūroje. Formaliai ji iš ateitininkų pe-rėjo pas marksistus, o rusiško tipo marksistai yra ateistai. Lietuviai komunistai S. Neries laikais daugiausia buvo ateis-tai. Iš kalbamiosios knygos ma-tyti, kad S. Neries persilaužimas buvo dramatiškas; anaipol ne kaip kirviu i savo katalikišką praeitį atkirto nuo ateities. Štai J. Baltruonis (op. cit. 123—124 pusl.) rašo: "Sekma-dienio rytas. Per mokinių pa-maldas bažnyčios viduryje klū-po Salomėja. Ji vieniša, susi-klususi, atkreipusi veidą i Dievo Motinos paveikslą, i tą jos pa-mėgtąją madoną. Klūpo be maldaknygės, be ražančiaus, sustingusiomis lūpomis. Gal ty-lijoje maldoje ji kreipiasi i Die-vo Motiną ir laukia iš jos at-sakymo i sielą draskantių klausimus? O gal tai tik išpu-dingas pamaldumo demonstra-vimas? Ne, tai mirštančių reli-ginių įsitikinimų atkakli kova su išaugusiomis abejonėmis. Tai paskutinieji žvilgsniai i tas tiesas, kurios jau buvo ne-tekusios vertės, nuo kurių rei-kėjo nusigręžti. Tai pirmieji Sa-lomėjos žingsniai per lūžtantį ledą".

Taip galvoja J. Baltruonis. Galima būti ir kitokios nuomo-nės apie Salomėją, perėjusią i bedievišką revoliucionierių frontą, bet vis dėlto klūpojančią bažnyčioje, susikaupusią, at-kreipusią veidą i Dievo Moti-nos paveikslą.

S. Neris poezijoje mirties problema yra aktuali, o tai ne-ra bolševikiška. Štai vienas iš ryškių pavyzdžių:
Ir vieną kartą, pavasari,
Tu vėl atjosi drąsus —
O mylimas, pavasari,
Manęs jau neberasi.

Dr. Chauncey D. Leake, Ohio Valst. Universiteto profesorius, JAV Senato komitete aiškina, kad vaistai galėtų daug atpigti, jeigu būtų sumažintos sumos, skiriamos skelbimams ir pačių vaistų platinimui.

S. Neris yra labai religingos motinos duktė: ji savo motiną karštai mylėjo ir perėjusi pas marksistus; ji buvo katalikiš-kai auklėjama iki universiteto baigimo, taigi ji yra "gavusi Nazaretėno šviesos spindulį ir, jei ji būtų mirusi laisvoje Lie-tuvoje, ji būtų mirusi kaip at-gailojanti katalikė. Ją miršta-mai sergančią tegalėjo lankyti ateistai, tad nė vienas iš jų ji negalėjo pasisakyti, ką galvo-ja ir jaučia apie Kristų ir po-mirtinį gyvenimą, — ar ji no-ri "dievmedžiū žydėti", ar no-ri asmeniškai savajam "aš" ne-mirtingumo, amžino savo "aš" gyvenimo Amžinybės pasaly-je.

Labai galimas daiktas, jog ji mirties patalė savo dvasioje taip pat, kaip bažnyčioje, klū-pojo prieš Dievo Motiną ir mel-dė Jos užtarimo. Vieši jos san-tykliai su Dievu ėjo maždaug pagal komunistų partijos liniją, o intymūs — galėjo būti gan gyvi.

Nearodo, kad ji būtų Dievi visai susvetimėjusi. Viena jos mokinė iš Panevėžio mergaitė, gimnazijos rašo, kad S. Neris, tada jau seniai perėjusi i "Tre-čią Frontą" ir nepraktikuojan-ti religijos, pagyrė vieną mo-kinę už tai, kad ši gražiu, pa-maldžiu tonu sukalbėjo maldą prieš pamokas. Komunistai ieš-ko S. Neries poezijoje antire-liginės kovos, bet nedaug jos randa. Savo laiku daugiausia reklamos susilaukė jos daina apie meilę "be bažnyčių, be al-torių, be sumainymo žiedų". Ši jos daina žmogaus erotika izoliuoja iš religijos ir tuo žmo-gų degraduoja i gyvulių lygį; praktiškai ir be S. Neries to-kiio degradavimo yra daug žmo-nių gyvenime. Šiaip S. Neries poezija nėra paslaugi ateizmo propagandai.

S. Neries poezijoje mirties problema yra aktuali, o tai ne-ra bolševikiška. Štai vienas iš ryškių pavyzdžių:
Ir vieną kartą, pavasari,
Tu vėl atjosi drąsus —
O mylimas, pavasari,
Manęs jau neberasi.

ra bolševikiška. Štai vienas iš ryškių pavyzdžių:
Ir vieną kartą, pavasari,
Tu vėl atjosi drąsus —
O mylimas, pavasari,
Manęs jau neberasi.

Sulaikęs juodberį staiga
I žemę pažūrėsi, —
Ir žemę taps žiedais marga...
Aš dievmedžiū žydėsiu.
("Dievmedžiū žydėsiu")

Arba:
Aš nenoriu mirti
Nei žemelėj pūti, —
Aš gyventi trokštu
Su savim drauge.

Aš nenoriu mirti
Geriau noriu būti.
Šaltų akmenų bokštu,
Mažyte sraige.
("Aš nenoriu mirti.")

S. Neris karštai mylėjo gy-venimą ir jo grožį ir kartu su Fr. W. Nietzsche išpažino dės-nį "Auch jede Lust will Ewig-keit, will tiefe, tiefe Ewigkeit". (Kiekvienas džiaugsmas nori amžinumo, — gilaus, gilaus amžinumo). Kaip ir Nietzsche, S. Neris troško, kad jos gyve-nimas, jos jaunystė niekad ne-mirtų, niekad nesibaigtų; ji troško amžinybės, nors ir bu-distiškos inkarnacijos prasme. Visai galimas daiktas, kad mir-dama ji prisiminė Kristų, kai-po amžino gyvenimo šaltinį ir kraują.

Jame rado tikrą laidą savo gro-žio, meilės, socialinio gėrio trokštančiai sielai.

Marksizmas - leninizmas mir-ties valandoje palieka žmogų vienai vieną paslaptingoje, bai-sioje tamsoje. Tokiu momentu katalikiškai išauklėta, bet vė-liau nuo katalikybės formaliai atkritusi, poetė negalėjo nepri-siminti Kristaus žodžių: "Aš esu šviesa, kuri šviečia tamso-jė." (Jono 1:5)

KRONIKA

• Atžymi lietuvių golgotą. Priešamerikonišės Veiklos Ty-rimo Komitetas išleido knygutę "A Pictorial Summary of Com-munism in Action". Viršelyje išspausdintas šūkis — ne-užmiršti tų tautų. Atskirai su-minima Lietuva ir kitos Pabal-tijo valstybės. Visas leidinys — daugiausiai bolševikų teroro aukos, kiti jų žiaurumo dar-bai vaizduose ir prie jų — pa-aiškinimai, duodami K. S. G. Rompaneno. Čia randame ma-sinę nužudytų lavonų duobę, Pravienskių stovyklą, kur ko-munistai nužudė 450 žmonių, enkavedistų tortūrų kambarius, nužudytų kunigų paveikslus. Leidinys turi 48 puslapius, ku-rie, galima sakyti, rašyti ko-munistų pavergtų kankinių po amžino gyvenimo šaltinį ir kraują.

• Lietuvių novelių rinkinį angliskai: "Selected Lithuanian Short Stories" šiltai paminėjo naujas žurnalo "The Marian" numeris (bal. mėn.), pažymė-damas, kad čia surinktos no-velės yra gyvos, šiltos, žmoğiš-kos, intymios, angliskai skai-tantiems atnešančios iš naujo pasaulio. Šį leidinį, kaip žino-me, parūpino St. Zobarskas.

Vestuvių nuotraukos ir augštos rūšies fotografijos mūsų specialybė
PRECIN PHOTO STUDIO
(Incorporated)
EDVARDAS ULIS, sav.
4068 ARCHER AVENUE
Tel. Virginia 7-2481

NOW! 4 1/4%
PER ANNUM
ON ALL ACCOUNTS
EARNING ON PREPAID SAVINGS
Effective Jan. 1, 1960
FREE ALUMINUMWARE WITH \$50.00 OR MORE
ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 So. 49th Court, Cicero, IL
Tel. Bishop 2-1397
HOURS: MONDAY 9 to 5
TUESDAY, THURSDAY, FRIDAY 9 to 5
SATURDAY 9 to 1
WEDNESDAY CLOSED

Duoną ir įvairias skoningas bulutes kepa
BRUNO'S KEPYKLA
3339-41 S. LITUANICA Avenue
Pristatome i visas krautuves ir restoranus, taip pat išsiunčia-me i visus artimiausius miestus
Tel. (Cliffside) 4-6376

PRISTATOM
Visokių Rūšių
STATYBŲ
IR NAMŲ
PATAISYMŲ
MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. Victory 2-1272
Apkainavimą ir Freikių Pristaty-mą Teikiame Nemokamai

Raštinė atidara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir seštadieniais iki 3 val. p. p.

TELEVIZIJOS
Sąžiningai ir nebrangiai taisau
Už patarnavimą vietoje \$3.00; už dirbtuvės darbą — \$10.00 ir daly. Pigios pakeičiamos lempos.

J. M. G. L. I. N. A. S.
2519 W. 69th St. IL. A. S. PR. 6-1065

MOVING
A. BENULIS atlieka įvairius perkraustymo bei pervedimus iš tolimų ir artimų atstumų.
Tel. Bishop 7-7075

GRADINSKAS
J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47th St., FR. 6-1998
TV, RADIJAL, HI-FI, VESINTUVAI
Pardavimas-tašymas. Sek. uždaryta

SOPHIE BARCUS
RADIJO VALANDA
Visos programos — WOPA
AM. 1490 Kilocycles FM 102.7 MC
Kasdien: nuo pirmadienio iki penk-tadienio 10-11 val. ryte. Seštadienį ir sekmadienį 8:30 iki 9:30 val. ryte.
Vakaruškos pirmadienį 7 val. vak.
Raštinė: 7159 So. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill. Telef. HE 4-2413

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Pres.
2555 West 47th St. Tel. LaFayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING
4 1/4%
NEŠA INVESTAVIMO SĄSKAITOS
Mokami nuo vasario 1 d., 1960
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos m. 1 d.
VALANDOS: PIRMAD. ir KETV. .... 9 v. r. iki 8 p.p.
ANTRAD. ir PENKTAD. .... 9 v. r. iki 5 p.p.
SEŠTAD. .... 9 v. r. iki 12 val. d. Trečiad. uždaryta.

PERKRAUSTYMAI - MOVING
Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Dėl artimų ir tolimų distancijų. Šaukite sekandčiai:
ANTANAS VILIMAS
3415 S. LITUANICA AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas FRontier 6-1882

SAUGI VIETA TAUPYMU I - MOKAM
Dividendų ant visų sąskaitų **4%** Indėliai apdrausti iki \$10,000.00
Paskolos ant namų nuo vieno iki dvidešimties metų — lengvais mėnesiniais atmokėjimais.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N
4071 Archer Ave. CHARLES ZEKUS, Sec'y LA 3-8248
VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 4:30; Ketvirtadieniais 9 iki 5 v. vak. Trečiadieniais uždaryta.

Mes mokame 4 1/2%
MIDLAND Savings and Loan Association
ANT VISŲ SĄSKAITŲ
Kiekvieną sąskaitą iki \$10,000. — apdrausta Federalinėje Draudimo Įstaigoje.
Istebigta 1914 m.
Kapitalas \$5,000,000.00
August Saldukas, Prezidentas
4038 ARCHER AVENUE
CHICAGO 32, ILL.
Tel. LA 3-6719

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
Pasidėkite taupomus pinigų i bendrovę, kuri per 35 metus saugiai ir pelningai tarnauja lietuviams. Bendrovė, kuri nuo pat įsikūrimo, 1924 m., visada išmokėjo taupytojams pilną indėlių sumą su augštu dividendu. Chicago Savings bendrovės 35 metų rekordas — iš indėlių saugumo ir našumo atžvilgiu yra aiškus įrodymas, jog bendrovės reikalai visada buvo ir yra rūpestingai ir tvar-kingai vedami, vedami taip, kad per 35 metus mūsų taupytojai visada galėjo gauti nemažiau kaip 3% ir daugiau dividendų, kada per daug, daug metų di-žiuma įstaigų mokojo tikrai 2% ir 2 1/2% nuosimčius. Taigi kaip matote ne-galite rasti saugesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupinius. Nors nekurie skelbiaši esą tvirtiausi ir saugiausi.
Pavy. atydas — Atidarykite sąskaitą mūsų specialiaame College-Bonus tau-pymo skyriuje savo vaikuiams. Atidarykite jiems duris i aukštesnį mokslą, pelningesnę ir laimingesnę ateitį. Šis skyrius moka ekstra augštus dividendus. Metinės laimėjimų dovanos, metinės vardvųjų dovanėlės ir kiti to skyriaus apmopo vaikams ir jaunuosiams siurprizai. Dėl pilnesnių informacijų matykite mūsų Turtas \$37,000,000.00.
CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILLINOIS, TEL.: GR 6-7575
Atidara: Pirmadienį nuo 12 iki 8, antrad. nuo 9 iki 4, ketvirtad. ir penktad. nuo 9 iki 8. Trečiad. uždaryta visą dieną, o šeštad. nuo 9 iki 12:30 val. po pietų

Pastabos ir nuomonės

KULTŪROS SAMPRATOS KLAUSIMU

JONAS RUGIS, Chicago, Ill.

Š. m. kovo mėn. Aidų Nr. 3 atspausdinta pirmoji dalis Andriaus Baltinio straipsnio — "Lietuviškos kultūros kilimas ir smukimas išsivijus gyvenimo sąlygose". — kuriame autorius pateikia savo mintis, liečiančias bendrą kultūros sampratą ir kultūringumo žymes ir apibūdinimą. Autorius duoda daug plačių išvedžiojimų ir pateikia daug minčių, bet deja, su kuriomis jo mintimis nelabai galima sutikti.

Jau pačioje pradžioje, kai autorius pateikia pavyzdį lapo popieriaus su gaidom, siekdamas išaiškinti įvairių kultūros laipsnių buvimą, susiduriama su gan savotiška interpretacija, kurioje įvairias kultūros sutapatina su žinymu. Juk tikrumoje, žmogaus kultūringumo laipsniui įvertinti ne tiek svarbu, kiek jis supranta gaidą, kiek svarbu patyrimai žmogaus, klausiančio tų gaidų muzikos išpildymo. Eilinis orkestras pasmuikuos savo partiją Beethovenio sonatoje ir paliks jai visai abejingas, o nemokąs gaidų paskaityti eilinis žmogelis atjaus išgirstą muziką ir giliai ją pergyvens: Ir kuris jų bus kultūringesnis? Taigi, čia dalykas ne daikto žinojime, bet kame tai kitame. Ir aukštes ir žemes kultūros žmogus, abu vadovaujasi gaunamais* išpučiais, bet visos reikalas ne pačiuose daiktuose ir išpučiuose, bet tose vidiniuose pergyvenimuose, kuriuos tie išpučiai sukelia. Gražų saulėleidį mato, žino ir supranta visi žmonės vienodai, tačiau vieniniai pergyvenimai ne pas kiekvieną yra vienodi, vienodai gilūs. Taigi, čia klausimas yra ne daikto žinojime ar gamtos gražaus pasireiškimo supratime.

Čia prieinama prie kito autoriaus tvirtinimo, kur jis sako, kad plačiausia ir gresčiausia prasme kultūra yra gamtos priešingybė ir ji yra visa tai, ką žmogus yra sukūręs, kad padarytų savo gyvenimą lengvesnį, turtingesnį ir tobulesnį. Čia autorius suplačia į vieną dvi sąvokas — civilizaciją ir kultūrą, ir iš to išplaukia visas neaiškumas. Nes pvz. religija, moralė, menas, mokslas, filosofija tai nėra nei gamtos priešingybė, nei padaro gyvenimą lengvesnį ir turtingesnį: o už tai padaro jį gilesnį, samoningesnį ir prasmingesnį, paliekant žmogų tos pačios gamtos glėbyje.

Skirtingumas tų dvejų sąvokų ypač išryškėjo ir išpopuliarėjo po pasipildymo garsios Spenglerio knygos — "Das Untergang des Abendlandes" — tos dvi sąvokos yra atskiriamos daugelio rimtų autorių daugelyje kraštų.

Civilizacija sudaro visas tas, ką žmogus atsiėmė protu, kad išsilaivintų nuo gamtos jėgų ir pavergtų tas jėgas, priverčiant jas sau tarnauti. Įvairūs įrankiai, mašinos — tai tas, kas įterpiama tarp mūsų ir gamtos, o įvairūs pastatai, miestai — tai tas, kas izoliuoja mus nuo gamtos jėgų nepalankių pasireiškimų. Civilizacija suburia žmones, padaro jų gyvenimą sudėtingesnį ir tuo būdu verčia juos būti geresniais piliečiais. Todėl atrodo ir teisingiau yra čia naudoti civilizacijos terminą, kaip tai daro pvz. vokiečiai (civis — pilietis). Civilizacija yra grynai objektyvus reiškinys ir civilizacijos žmogus yra tolimesnioji, taip sakant, tąs gamtos žmogaus, bet ne jo priešingybė. Civilizuotų žmogų padaro gyvenimas. Civilizacijos vystymosi procesas yra senas procesas, su kuriuo rėsiąsi ir tautinis, ir socialinis momentai. Socialinė tvarka žengė kartu su civilizacija — turėjo me klajoklių periodą, žemdirbių periodą, industrializacijos periodą ir t. t.

Kultūra tuo tarpu yra visai

kas kita. Kultūra nepakeičia mūsų gyvenamo pasaulio ir daiktų nesudvasina. Ji pakeičia mūsų sąvoką apie pasaulį ir daiktus. Ji kaip ir savokas sudvasina daugiau ar mažiau. Kultūra priešpastato žmogų primityviam gamtos žmogui. Visai teisingai Berdiajevas pastebi, kad kultūringas žmogus, o ne civilizuotas žmogus, yra priešingybė primityviam gamtos žmogui. Lecomte du Nouy, nagrinėdamas kultūros sąvoką, duoda jai gražią, dinamišką definiciją, sakydamas, kad kultūra tai yra pasireiškimas konflikto tarp užsilikusių žmogų pirminės evoliucijos prisiminimų ir naujų dvasinių idėjų, kurios verčia žmogų atsakyti pirminių evoliucijos pradų. Kitaip tariant, tai yra rezultatas kovos žmogui tarp glūdinčių jame primityvių, gyvuliškų pradų ir naujų siekimų, kurie žmogui sudaro žmonišką asmenybę. Kultūra yra subjektyvus dalykas: kultūringų žmogų niekas nepadarys, jei jis pats nedarys savęs kultūringu.

Nusistatius dėl tokio skirtingumo sąvokų, atpultų kaip kurie autoriaus išvedžiojimai ir būtų lengviau pagauti straipsnio vadovaujančią mintį.

Jei dabar pereisime prie vitalinių vertybių, tai čia susidursime su civilizacijos padariniais ir daugeliu atveju vitalinės vertybės pereina į civilizacijos sritį. Jei mes pvz. paimsime autoriaus cituojamą pavyzdį Boylio — Mariotto dėsni ir garo mašinos, tai ir vienas, ir kitas tikrumoje bus civilizacijos atsielkimas, padedantieji apvaldyti gamtos jėgas ir nugalėti mašinų pagalba darbą fabrike ar nuotolį geležinkelioje. Bet jei paimsime tokį mokslo dėsni kaip termodinamikos dėsni, liečiantį entropiją, tai jis bus ir kultūrinė vertybė, nes prisideda prie pasaulio pažinimo ir jo, kaip Dievo kūrybinio, geresnio supratimo, ir tuo būdu padeda mum sudaryti teisingesnę pasaulėžiūrą ir teisingesnį supratimą Dievo mum sukurtos gyvenimo aplinkos.

Ir čia mes prieiname prie galutinio autoriaus tvirtinimo, su kuriuo negalima sutikti. Autorius rašo: "...o pati kultūra taip pat būtinai rėsiąsi su labai sudėtingai organizuotos tautos gyvenimu, kaip šios kultūros nesėjio, išaiškymo" ir toliau, "...yra negalimas joks kultūros išlaikymas ir jos kilimas, jei nyksta tauta, smunka jos egzistencija" ir galutinėje išvadoje autorius tautą vadina **vienintele kultūros vertybių išlaikytoja ir įkvėpėja**.

Kultūros pradai yra religijoje, bet ne tautoje, ir religija palieka kultūros giliausiu ir prasmingiausiu elementu. Minėtas Berdiajevas net žodį kultūra veda iš žodžio kultas — religija. Panašias mintis išreiškia savo įdomiame straipsnyje — "Krikščioniškos kultūros keliu kum. T. Žiuraitis, O. P., (žiūr. Ateitis Nr. 3, 1951 m.). Jis teisingai sako, kad religija jungia žmogų su Dievu, tikrųjų vertybių šaltiniu, ir todėl religija yra pagrindas kultūros ir padeda žmogui sudaryti savąją kultūrinę vertybių hierarchiją. Juk ir bolševikai, didžiojoji krikščioniškos kultūros priešai, puola ne tautinį kultūros elementą, nes mato-

Ed. Sullivan, kurio televizijos programa duodama jau 12 metų iš eilės.

Dr. Julian ir Clara Ambros, vryas ir žmona, abu drauge dirbą mokslinį darbą Roswell Park Institute, Buffalo, N. Y.

mai nelaiko jo pagrindiniu. Jie puola pagrindinį, krikščionišką, jį elementą, religinį, kad kultūra turi būti socialistinė iš esmės ir tautinė savo forma. Tuo būdu krikščioniškojo pasaulio ir krikščioniškosios kultūros griovimo darbe bei kūrime naujos kultūros, naujo chimeriško pasaulio ir naujo žmogaus jie kultūros sąvokoje krikščioniškosios materialistinio, socialistinio, savotiška religija. Be religijos nėra kultūros ir nėra grynai tautinės kultūros, nėra tautinės religijos.

Tautinės vertybės nėra grynai dvasinės vertybės ir jos turi savyje egzistencinį, vitalinį elementą, daugiau ar mažiau jo savyje. Jos padeda žmogui egzistuoti, ir todėl jas tenka skaityti žemesnėmis vertybėmis, kaip kad religinės ar visą žmonių apimančios vertybės. Patriotizmas yra kilni kultūrinė

vertybė su tautiniu sudėtinu elementu joje, bet kuomet tas tautinis elementas pradeda jame dominuoti, patriotizmas priima formą sovizmo, degenieruoja, pasidaro giminias egoizmui ir nustoja buvęs vertybe. L. Tolstojus kritikuoja net ir patį patriotizmą ir laiko jį elementu, įnešančiu žmonių gyvenimui nesantaiką ir ginčus.

Į kultūringo žmogaus sąvoką įeina daug elementų, bet pagrindinis, paprasčiausias išsireiškiant, kultūringo žmogumi galima laikyti tą žmogų, kuris, pasirėmus savo religijos skelbiamomis tiesomis, susidaro sau pažiūrą į gyvenimą, ir remdamasis moralės, etikos ir estetikos dėsniais susidaro sau kasdieninio gyvenimo filosofiją ir pagal ją gyvena. Ir tam toli gražu nereikia būti filosofu.

Lengvosios muzikos reikalu

JUOZAS, BERTULIS, Los Angeles, Calif.

Spaudoje ne vieną kartą buvome keliame mūsų lengvosios muzikos apvertintos padėties klausimai:

- 1) Dainos mokyklinio amžiaus vaikams.
- 2) Dainos studentiškam jaunimui (masiniam dainavimui).
- 3) Tostai.
- 4) Bendros dainos masiniam dainavimui.

Dėkui Dievui, pirmasis šauksmas pagaliau išgirstas. Jau parūpinta arba jau rūpinamasi, išleisti mokyklinio amžiaus dainų vadovėlis (muz. A. Mikulskis, mok. J. Kreivėnas). Bet liko dar trys pamintieji šauksmai, kurie ne juokais alarmuojama ir atakuojama mūsų muzikų. Paminėsiu iš jų nors keletą.

"Duokite jaunimui atitinkamą dainą, kurios rėstųsi su dabartiniu gyvenimu" (J. Bačiūnas. Dirvoje). "Jei jaunimas nebeuorės būti lietuviams, nekalkime jų, nes vien pasakomis apie Nemuną nepadarysi juos geru lietuviu" (J. Voldemaras. "Laisv. Lietuva"). "Neišleiskite rinkinio, kuriame būtų daug dainų, bet nebūtų to dainuoti" (B. Jonušas. Draugas). Straipsnis: "Vox populi, vox asini" (J. Bertulis. Laisv. Lietuva Nr. 10 / 310). Straipsnis "Lietuvių Muzikos Komisijos reikalai" (J. Bertulis. Naujienos 1957 m. spal. 26). "O tragiškiausia su jaunimu: pvz., studentai visai neturi naujų studentiškos dainų, o kai griebsi už archyvų, tai tik ir pateiko ant kokios kauniškos vokiškos dainelės. Visai laisvi" (Br. Raila. Dirva 1959 m. geg. 14 d.). Straipsnis: "Tostai" (J. Bertulis. Draugas, 1957 m. bal. 19 d.). Ir taip toliau — kiek tik nori ar nenori, kuriuos nugirstama gyvųjų žodžių.

Dainos studentiškam jaunimui

Reikia raudonuoti, kada studentai traukia "Krambambulį", kurį caro laikuose mūsų studentija parsinešė iš Rusijos! (Rusiškai skamba žodžiai: "Krambambuli, otov nasliedstvo... ir t. t. Muzika toji pati; arba kitas, visų mėgiamas dainas: "Visos antys plaukia" (Alle Enten schwimmen). Grynai vokiška. Arba — "O Susanna!" (angliška). Arba — "Karciana ružava" (grynai lenkiška. Ypatinai mėgiama) ir t. p. "perliukai", kurie mūsų studentijai jau net į kaušus. O mes jį tai žiūrime vien su šypsena, nekaltai šypsena.

Tostai

Juk juokinga net ir nemuzikaliai asmeniui, kad mes, dai-

nuojanti tauta, neturime savos muzikos išsklamių progų savo linkėjimams pareikšti. Net patys lenkai gali drąsiai šypsotis su ironija, kad lietuvių net ligi šiol tebeadauja jų — "Najdluże lata", tiktai išvertę lietuvių kalbon.

Tiesa, būnant Lietuvoje man teko išleisti tostų rinkinį, užvardintą "Tostai". Chorai tuos tostus ir dainavo. Los Angeles Br. Budriūno choras dainuoja vieną iš tų tostų ("Valio, valio, valio! Ilgiausiu metų jums, valio!"). Chicagoje Dainavos choras dainuoja sudėtingą tostą (svetimą), kuris masinai privairtė gyvenime neprieinama. Girdėjau pasakojant, kad Pietų Amerikoje turi kokią tai savo tostą. Neabejoju, kad Lietuvoje irgi turi koki nors savo. Tad, ar nebūtų gyvas reikalas pirmiausiai šią spragą užpildyti?

Bendros dainos masiniam dainavimui

Kiekvienam pažangiam asmeniui yra aišku, kad liaudies dainos susikūrė pergyventų periodų impulsui spaudžiant. Iš anų dainų mes neraišytų būdu randame įrodymus apie mūsų etnografinę padėtį, papročius, veiklą, aplinkybes, tradicijas, karus, meilės grožį, augmeniją, gyvenimą ir t. t. Kodėl mes esame tiek užsiokonservavę, kad ne norime i liaudies sielą užfiksuoti mūsų šių laikų pergyvenimų? Tiesa, gražu minėti, kas buvo, bet istorijos lapus reikia papildyti rašalu. Sibirai iš tremtieji, Lietuvos partizanai savo pergyvenimus liejo į muziką. O mes ką?

Užbaigos žodis
Sakoma: "Jeigu vaikas ne verkia, motina jo nesupranta", organizacijų ir nuo tų tautų,

Siuvu naujus, pertaisau ir valau rūbus moterims ir vyrams

V. ANDRIUSKEVIČIENĖ

1635 West 59th Street

Chicago 36, Illinois, Tel. REpublic 7-8766

Eugenia's Beauty Salon

2652 W. 47th St. Tel. LAfayette 3-5586

Pusmetiniai, plaukų dažymas, kirpimas, galvos masažai (scalp treatments), veido masažai (facials), plaukų, veido ir rankų priežiūra. Antakių dažymas bei manikiūras.

Valandos 9-6 Vakaraais pagal susitarimą. Pirmadienį uždaryta.

Savininkė EUGENIA ŽYGIENĖ

Kai vaikas verkšlens, o motina yra užimta savais darbais, ji jo negirdi (arba nenori girdėti). Bet, kai alkanas vaikas nueina į šukšlyną ir ten prisivalgęs atmatų stipriai suserga, tada jau verkia nebe vaikas, bet motina, ir sau plaukus drasko. Analogiški reikalai stovi ir su mūsų "menkanieka" studentijai ir bendrai jaunimui masinėmis dainomis, ir — tosta.

Tuo reikalu per spaudą butu klabinata ne sykį, bet, deja, jokio reagavimo. "Didieji mąžų nesupranta", sako patarlė. O reikalas nūžleistas, nuolat klabinamas ir gyvenime pravestinas.

KRONIKA

• Apie gen. T. Daukanto mirtį iš Argentinos gavome šį pranešimą:

Balandžio 10 d. jis, kaip visuomet, nors širdies ligos slėgiamas, iš lietuvių parapijos, kur jis Tėvų Marijonų prieglaudėje gyveno, išėjo važiuoti į kroatų nepriklausomybės šventės minėjimą, Buenos Aires centre. Išėjo geroje nuotakoje, nei nepagalvodamas, kad gyvenimas nebegrįs į tą taip jam senatvės dienos mielą pastogę — marijonų vienuolyną... Nors, gydytojų patarimu, jis turėjo išsėsti ir mažiau dirbti, bet jis to daryti negalėjo, nes troškimas pavergtas tautos kada nors matyti laisvas, viską nugalėjo. Jis nuolat dalyvavo įvairių tautų šventėse ir ten žadindavo visus žūtbutinei kovai prieš komunizmą ar kitus tautų pavergėjus. Ir šį kartą kroatų šventėje jis savo žodžiu priverstė nevieną išpausti sąsąrą arba pajusti pašaukimą kovai prieš pavergėjus.

Baigdamas savo ugninką kalbą, prisiekiančią sušuko Argentinos Tautos Himno paskutinius žodžius: "Libertad, Libertad, Libertad", (Laisvė, laisvė, laisvė...) ir skubėjo nūlipsti nuo scenos, matomai pajutęs besiantantį širdies priepuolį. Pasitiko kroatų organizacijų atstovai su padėkos žodžiais ir karštais rankų spaudimais už tokį išpuodingą žodį. Jis visus dar troško apkabinti, visiems paspausti rankas, todėl griūdamas dar rankomis ieškojo kažko ir sukruto ant jį sveikinusių kroatų rankų. Šventėje dalyvavusieji gydytojai skubinosi išgelbėti gyvybę, bet viskas veltui, nes širdies priepuolis buvo mirtinas. Staiga audringos ovacijos nutilo ir salėje įsiviespatavo mirtina tyla. Daugeliui iš publikos sąsara emė riedėti per skruostus, nes pajuto, kad kroatai neteko tokio gero draugo ir vado kovoje dėl jų tėvynės laisvės, lietuvių generolo T. Daukanto...

Greitu laiku lietuvių kolonijoje pasklido ši liūdna žinia ir generolas buvo parvežtas į parapijos patalpas pašarvojimui. Jį atlydėjusieji kroatų laisvės kovotojai buvo prislėgti nepaprastu skausmu. Atsidėkodami generolui T. Daukantui už tokį nuosirdų bendradarbiavimą, jo rankas pridengė savo tautos vėliavėle...

Per trumpą laiką gen. T. Daukanto karstas buvo apsupamas vainikais nuo draugų, nuo

su kuriomis jis iki mirties dirbo tautų laisvinimo darbą.

Balandžio 11 dieną paskutiniam atsisveikinimui begaliniai daug žmonių. Tarpe skausmo suspaustų lietuvių matėsi įvairių svetimų tautų žmonių, nes generolas T. Daukantas buvo labai populiarius dar nuo tų laikų, kad jis Argentinoje ėjo Nepriklausomos Lietuvos diplomato pareigas. Argentinos lietuvių skautai jo karstą išklėmė nunešę į bažnyčią, o buvusieji kariai, nešini vainikai, jį lydėjo. Po šv. mišių gedulinga eiseną karstą palydėjo į specialų laidotuvių automobilį ir ilga automobilių eilė pajudėjo Avellanados kapinių link. Gen. T. Daukanto palaikus į savo asmeninę koplytėlę priėmė J. Čekanauskas. Paskutinį atsisveikinimo žodį tarė buvęs Lietuvoje Argentinos atstovas A. Barsanti. Lietuvos įgalioto Ministro Urugvajuje vardu K. Čibiras, ALOST vardu J. Čikštas,

lietuvių karių vardu kap. V. Diminskas ir skautų vardu inž. St. Babronis. Taip pat, jautrius atsisveikinimo žodžius pasakė kroatų, ukrainiečių, lenkų ir pavergtų Europos Tautų atstovai. Padedant karstą į amžino poilsio vietą, buvo sugiedotas mūsų tautos himnas ir Amžiną Atilį.

(L. Kančauskas)

• Dr. M. Anyso parašytas veikalas "Prūteniškių — senprūsiškų giminių kovos su Vokiečių Riterių Ordinu nuo 1230 iki 1283 m." turi apie 450 psl. Smulkiai aptaria senprūsių giminių kilmę, jų gyvenamąsias sritis, kovas už laisvę, jų kalbą, lietuvių apgyventas sritis prūteniškuose kraštuose.

• Bronė Jameikienė Velykų laikotarpiu viršuli bronchitą, susveiko ir vėl tęsia darbą universitete Havajuose, dėstydamą ir pati į studijas besigilindama.

California Beauty Salon

2751 W. 71st St. Tel. Hemlock 4-0271

SPECIALIAI

Kerpami natūraliai garbanuoti plaukai. Individualiai pritaikomas plaukų sušukavimas, Silver blonding, Svelnus, natūraliai atrodantys pusmetiniai.

Antradienį, trečiadienį ir šeštadienį 5 val. vakaro Ketvirtį ir penktadienį 9 val. vakaro. Pirmadieniais uždaryta.

BARBARA ROGO, Savin.

GRAŽIAUSI POEZIJOS RINKINIAI

Kazys Binkis: Lyrika, rinktinė	\$2.00
V. Mykolaitis-Putinas: Keliai ir kryžkeliai	\$2.50
Juozas Mikuckis: Lyrikos kraitis, rinktinė	\$2.50
Mykolas Vaitkus: Nuosėdų taku, lyrika	\$2.00
Jurgis Blekaitis: Vardai vandenims ir dienoms	\$1.50
Liūnė Sūtema: Tebūnie tarytum pasakoj, lyrika	\$1.00
Irena Nasvytytė: Vėjo dainos	\$1.00
Grazina Tulauskaitė: Rugsėjo žvaigždės, lyrika	\$2.00

DRAUGAS

4545 West 63rd Street, Chicago 29, Illinois

BROLIŲ ŠARKŲ

Restoranas

G. ir J. Šarkos

6301 West

63rd Street

Tel. LUDlow

6-3636

Chicago 29

Greitu laiku jau veiks ir naujai pristatyta erdvi ir moderniškai įrengta dalis. Kviečiame pas mus.

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė ištikus neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St.

Room 800

Telefonas CEntral 6-5206

Trys su puse milijono praktikuoja šį pamaldumą vien tik Amerikoje!

"ŠVENTOJI VALANDA NAKTIES ADORACIJAI NAMUOSE"

Jeigu jautiesi visų apleistas, niekam nereikalingas arba neturi kur dėti laiko, nemiegi, pabandyk praleisti vieną valandą su Visatos Kūrėju

Lietuvių kalba knygelė tau daug padės

Siųsk 25c —

DRAUGAS

4545 W. 63rd St.

Chicago 29, Ill.

Sovietai – literatūros piratai

J. JURATIS, Europa

Neseniai visa Vakarų spauda, trys milijonai egzempliorių. Per rašytojų pasaulis su dėmesiu sekė eiga bylos Maskvoje. Aukščiausiajame Sovietų Rusijos teisme, kur pirmą kartą buvo pabandyta kovoti su sovietų visą laiką praktikuojamu „pišikavimu“ literatūros srityje. Tą bylą iškėlęs advokatas palikuonių, įpėdinių Arthur Conan Doyle'o, kurio garsiosios Sherlock - Holmes detektyvinės istorijos ir komunistinėje Rusijoje yra labai mėgiamos ir ten yra pasiekusios milžiniško tiražo. Toje byloje Sovietų Valstybiniai leidyklai buvo pateiktas civilinis ieškiny trijų milijonų dolerių sumai tant-jemų.

Sovietai visą laiką naudojami svetima literatūrinės kūrybos nuosavybe. Jie yra vienintelis pasaulyje kraštas, kuris sistema tiškai ir nuosekliai atsisako užsienio rašytojams mokėti honorarus už jų rašytojų kūrinius, sovietuose be jokio autoriaus leidimo leidžiamus. Šį kartą byla buvo iškelta ir sovietiškoje konstitucijoje esančių pagrindų, kad „niekas negalys pasipelninti kito sąskaiton“. Vienok ir tas „Aukščiausias Rusijos Sovietiškos Respublikos Teismas“ palaikė ikišiolinę literatūrinę vagystės praktiką ir tą ieškinį atmetė. Tie sa, tas teismas ir šiaip, kiek žinoma, niekad nepasizymėjęs didelių teisių ir teisingumo jausmo pajautimu, tačiau Conan Doyle įpėdiniai buvo priėmę „už tikrą pinigą“ Chruščevio bei jo aplinkos nuolat kartojamus dūžius apie tai, kad sovietai, tariaimai, yra „teisingiausias kraštas“. Tačiau dar kartą Vakarai gavo „progos“ įsitikinti, jog sovietiškoji dviejų etikų tezė ir toliau ten esanti akiai vykdoma. Vienokios „etikos normos“ tūkoms „saviesiems“, „draugams“, o kitokios normos nekomunistams.

Tas „spaudos triukšmas“ suristas su ta byla davė progą žinomam anglų romanų rašytojui A. J. Cronin, jau gana seniai gyvenančiam prie Keturių Kantonų ežero, irgi atsiliepti. Jis savo laisrę Londono dienraščių „Daily Telegraph“, dabar jau su humoru, nupasakoja apie savo nepasiekusias, ilgąmetes pastangas Sovietų Rusijoje siekiant ten apginti savo autoriaus teises, išgauti iš sovietiškių leidyklų jam priklausančius honorarus. Jis rašo:

„Mano knygų Sovietų Sąjungoje, savivališkai, išleista beveik

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Kaz. Deveikis - Pipiras, stambus Argentinos lietuvių pramonininkas ir visuomenininkas, savo išomis išleido kompozitoriaus Vytauto Kerbelio gaidų albumą, o tų gaidų klies vėliau perdavė „Arg. Lietuvių Balso“ leidyklai. (E.)

• Agr. Antanas Krapovickas, Tukumano universiteto profesorius, paskirtas vyriausiu patarėju Santiago del Estero provincijos, Argentinoje, kai kurių žemės produktų kultivavimo reikalams. (E.)

• K. Stakans, mūsų bendradarbis, autorius knygos apie lietuvių ir latvių rytinių sričių likimą, po širdies smūgio vis dar neatgauna sveikatos. Gydytojams patariant iš Newarko persikėlė į pajūrį, į Long Branch.

• Dr. Domas Krivickas parašė studiją apie įstatymus ir teismus sovietų okupuotoje Lietuvoje; studija išspausdinta „The Baltic Review“. Autorius dokumentuotai išdėsto, kaip komunistų partiečiai, tapę valdančiųjų klase, nepaisė įstatymų ir už savo darbą susilaukė pagyrimų...

• Romoje šv. Kazimiero kolegijoje kovo 27 dieną įvyko Romos Lietuvių Kunigų Sąjungos susirinkimas. Grigaliaus universiteto profesorius kun. dr. Paulius Rabinas skaičius paskaitą apie religinių gyvenimą Lietuvoje 17-18 šimtmeityje.

• Danguolė Variakojytė, gavusi muzikos magistrės laipsnį, dabar Indijos. Universitete Bloomingtone siekia antropologijos doktoratą, gavusi JAV Universitetų Moterų Sąjungos stipendiją \$2,000.

• Danutė Brazytė - Bindokienė parašė scenos vaidelį, vieno veiksmo vaidinimą smokyklinio amžiaus vaikams apie motiną. Veikalėlis pirmą kartą bus pastatytas Cicero moksleivių ateitininkų vakare gegužės 7 d.

• Vyt. Beliajus, sveikatai pagerėjus, pabaigė balandžio mėnesio apelsanatoriją ir su tautinių šokių pamokomis lankys, Reno, Brigham Young Young Universitetą, Portlandą, Oregone. Rudenį atvyks į Chicago.

Dr. R. E. Kershner, specialistas, dirbas Pritaikomosios Fizikos Laboratorijoje, Pentagono spaudos konferencijoje rodo du natūralaus dydžio „Tran sit 1-B“ satelito modelius. Šis satelitas, paleistas iš Cape Canaveral, Fla. skersmeny turi 36 colius, sveria 265 svarus, skirtas padėti navigacijos reikaluose. Jo orbita 400 mylių aukšty.

nežino, jog sovietų vyriausybė dvasinės kūrybos vagystę padarė tikru komunistinės santvarkos principu ir save, literatūrinių autorius teisių srityje, visiškai eliminavo iš civilizuotos bendruomenės tarpo. Croninas sakosi nematęs būdų kovai su tokia sovietiška savale, su tokia vagystės forma. Čia net jokios retorsijos yra neįmanomos, nes Vakarams nėra sovietuose jokio literatūrinio objekto, dėl kurio galima būtų varžytis.

Mums visos tos bylos bei pastangos „atvesti į protą sovietiškus literatūros vagis“ nėra koks netikėtumas. Tai „sudėtinė dalis“ visos sovietinės sistemos: viską ir visur vogti, kiek tik įmanu!

Istorinė krikščioniškos kultūros realybė

Kultūristas Christopher Dawson vėl davė naują veiklą: „The History of Christian Culture. A Way to the Renewal of Human Life“. Išleido Harper leidykla New Yorke, 124 pusl., \$3. Šiuo leidiniu visų pirma sudomina žinios apie patį autorių: jis yra iškilius katalikų kultūros filosofas, susilaukęs tiek plataus pripažinimo, kad jį yra pakvietęs Harvardo Universitetas (nekatolikų) dėstyti jų teologijos mokykloje. Šis veikalas tai Harper leidyklų pradėta Religinių Perspektivų serija, kuira norima duoti vakarų kultūros katalikišką interpretavimą.

Bakterijos ėda gazoliną

Žibalo tyrinėtojai JAV Chemijos Draugijos posėdyje Clevelande, Ohio, pranešė suradę net 70 rūšių bakterijų, kurios ėda žibalo ir sprausminių lėktuvų skystąjį kūrą. Kadangi joms reikalinga drėgmė, tai jos daugiausia įsikuria ten, kur yra ir vandens, pvz. gazolino tankuose. Bakterijų augimas paskiau gali iš dalies užkimšti žibalo tekėjimo takus.

GUZAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA
Geriausios gėles dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.
2443 WEST 63RD STREET
Telef.: PR 8-0833 ir PR 8-0834

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71-st Street

Tel. — GROvehill 6-2345-6

TAI NAUJA PETKŲ — TĖVO IR SŪNAUS — KOPLYČIA

TRYŠ ERDVIOS SALES

Turi visus Moderniškų patogumus.

PATOGUS PRIVAŽIAVIMAS

Šalia sklypas automobiliams pastatyti.

TROOST-PACHANKIS MONUMENTS

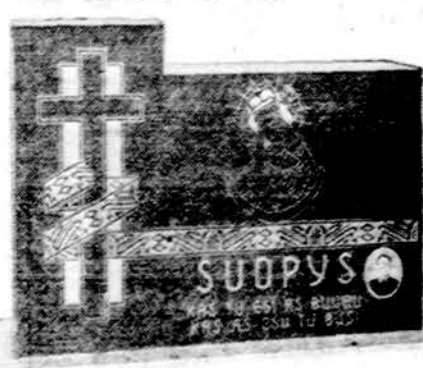
6819-21 So. Western
All Phones GR 6-3745

John W. Pachankis-Patch,
Vice-President

C. Vitkauskas-Vitkus,
District Manager

GRAŽIAUSIŲ PAMINKLŲ PASIRINKIMAS

Atdara kasdien ir sekmad.
nuo 9 val. ryto iki 5 popiet.

DIDŽIAUSIA IR MODERNISKAUSIA PAMINKLŲ DIRBŪVĖ CHICAGOJE

Pirkite tiesiog iš gamintojo ir sutaupysite!

John Savickas

Monuments

11849 So. Kedzie

Avenue,

Chicago 43, Ill.

Jūsų pasirinkimui didžiausias rinkinys gatavo pavyzdžių.

Dėl susitarimo (appointment) galite pasaukti kiekvieną laiką.

Telefonai: BE 8-3632 arba BE 3-4718

Atdara kasdien ir sekmadieniais nuo 8 val. ryto iki 5 val. vak.

Pasinaudokite „Draugo“ Classified skyriumi.

Mozartas ir jo laikai

Vienos Universiteto muzikologijos profesorius Erich Schenk knyga apie Mozartą pasirodė anglų k. vertime: „Mozart and His Time“. Vertė Eilaiskai.

chard & Clara Winston. Veikalas turi 452 pusl. (kaina \$10) ir parduoda gily to didžiojo kūrėjo portretą. Veikale gausiai cituojami Mozarto ir jo tėvo laišakai.

EDVARDAS SAUNORIS — GELININKAS

Parmonia gėles iš savo šiltadarinių vestuvėms krikštynimams ir kitoms iškilimams. Parūpina gėles ne tik laidotuviams, bet ir gėles sodinti ir puošti kapą jūsų artimųjų.

3942 W. 111th St., PR 9-1355 ir 9-1356

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON,
SAVININKO

SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.

3914 West 111th Street

Tel. — CEDarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste

Laidotuvių Direktoriat
MAŽEIKAS & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYŠ MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MASINOMS VIETA
REpublic 7-3600 REpublic 7-8601

J. F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero, TOWNhall 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Ambulansų patarnavimas diena ir naktį.
Mes turime kopyčias visose Chicago ir Roselando dalyse ir Reikale šaukite mus.
tuojau patarnausime.

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACHOS

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

PETRAS P. GURSKIS
718 WEST 18th STREET Tel. SEley 3-5711

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 WEST 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

VANCE FUNERAL HOME
1424 S. 50th AVE. OLYmpic 2-5245 ir TOWNhall 3-9687

SVEIKATA,

o kartais ir gyvybė, priklauso nuo to, kaip tiksliai bus išpildytas receptas. Turėdami ilgąmetį patirtį, mes išpildome receptus tiksliai, kaip jie yra daktaro nurodyti.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie sekmingai veikia. Turime vaistų, importuotų iš užsienio, ir pačių naujausių, vėliausiai išrastų.

Kviečiame ir Jus duoti mums išpildyti Jums prirašytą receptą ir įsitikinti, kad mūsų vaistai tikrai švieži ir kainos labai prieinamos.

ISPILDOME IŠ LIETUVOS GAUTUS RECEPTUS.

DARGIS VAISTINĖ

CHARLES DARGIS,
Reg. Pharmacistas

2425 W. Marquette

Road

Chicago 29, Ill.

Tel. REpublic 4-6050

TAI SPACIAI AUGA!!!

PRADĖKITE TAUPYTI ŠIANDIEN

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone: VIRginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

Moterų GYVENIMAS

Redeguoją ST. SEMENIENĖ, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. Cliffside 4-5665; VI 7-0618

Jos didžioji meilė

ST. SEMENIENĖ

Nė viena nėra pranašė savo namuose, sako sena patarlė. Balandžio 10 d. gi Bridgeportas, Chicagoje, pagerbė ne vieną, bet net trejetą savo parapijiečių — Balso darbuotojų, kurie užsipelnė tos pagarbos, pradėdami dirbti savo kilnų, pilną artimo meilės darbą kaip tik savo parapijoje.

Viena pagerbtųjų buvo ponija Elzbieta Samienė, kurią man teko pirmą kartą pažinti Chicagoje beveik prieš 12 metų. Mudviečių pavardės labai panašios ir gana dažnai mudvi sumaišo. Neretais atsitikimais E. Samienės pavardę mirguliuoja dienraščio skiltyse, nuveikus ką nors naudingo, o žiūrėk, skambina man telefonu ir sveikina mane dėl jos nuopelnų. Arba vėl, patekus man li-goninėn ir prasiskverbus žinu-čiai apie tai, va, geros valios žmonės vargina telefonu E. Samienę, linkėdami jai sveikatos, nors ji ir nemano sirgti. O jau mudviečių vyrų ir pavardės nebe taip panašios ir jokie gimnystės ryšiai mūsų neria.

Seliamasis ir du centai

Kad patekau į baldiečių gre-tas, greičiausiai irgi E. Samienės nuopelnas. Kai prieš vie-nuolika metų Bridgeporte Bal-fas šaukėsi aukų rinkėjų, įsi-jungėme su viena drauge ir mudvi. Vėliau teko dalyvauti ir Balso susirinkime, kuriame iš-kilo klausimas, ar galima na-riams siųsti atvirutes su pra-nešimu apie įvyksiantį susirink-imą ir tam tikslui panaudoti narių mokestį. E. Samienė tvirtai pasisakė prieš, moty-vuodama, kad visi narių mo-kėsčiai turi pasiekti centrą, o šiam tikslui tenka ieškotis lė-šų kitokių būdu. Tada man pa-liko gilių įspūdį, nes jei svar-stoma rimtai dėl 2 centų, tai ir didesni pinigai neuoplauks kre-iva vaga pro šalį, bet pasieks savo tikslą — selpiamąjį trem-tyje.

Kas nežino Chicagoje E. Sa-mienės? Šiomis dienomis inž. I. Bartkus rodė filmus, kuriuos jis susuko Pietų Amerikoje, beklaidaudamas po ją. Apibū-dindamas vieną Pietų Ameri-kos didelę lietuvių veikėją, jis pridėjo: "Tai kaip mūsų E. Sa-mienė, kuri daug pasidarbavo tremtiniais, juos beglobodama ir jiems padėdama".

Jaunuolės kelionė į aukso kraštą

Prieš pat pirmąją Pasaulinį karą 1914 m. jaunutė skaisčia-veidė Elzbieta nuo Šiaulių, Klovainių parapijos, pasiryžo plaukti per vandenynus laimės ieškoti į tą kraštą, kuriame, anot žmonių pasakojimų, gat-vės aukso grįstos. O jos tėvo jau būta net du kartus šioje nau-joje žemėje. Tada ji buvo, kaip amerikiečiai sako, dar "teenager". Su savi mi vežėsi didžiulį kraitį — neribotą meilę savo žemei ir tautiečiui. Ir tą laimę rado — vos birželio mėn. iškėlė koją į žemyną, o jau rugsėjo mėn. žadėjo amžiną meilę prie altoriaus savo būsimam vyrui Justinui, su kuriuo išaugino dešimtį vaikų.

Dešimties vaikų motina — veikloji visuomenininkė

Pradžioj Chicagoje Heights, jos veikla ribojosi dalyvavimu lietuviškuose parengimuose, vai-dinant scenoje ar rašant eilė-raščius. E. Samienės aktyvioji visuomeninė veikla pasireiškė intensyviau nuo 1939 m., kai Samų šeima persikėlė Chica-

gon ir vyriausiam vaikui buvo 24 m., o jauniausiam — 9 m.

Ji priklausė ne vien Balfui. Šiai šakotai asmenybei užteko laiko ir energijos būti: Katali-ky Federacijoje 10 metų raš-tininke, Chicago's Altui per 4 metus raštininkavo, o vėliau — propagandos skleidėja, Chi-cago's Apskr. Marijonų bendra-darbių pirmininkė, Vyčių orga-niz., Raudonajame Kryžiuje, Susivienijime ir t. t. Karo me-tu raštininkavo bonų komite-te. Buvo nuolatinė spaudos bendradarbė.

Septynerių Balso skyrių organizuotoja

Balfė E. Samienė dirba nuo pat jo įsikūrimo. Faktinai ji yra viena jo steigėjų. Iš Chica-goje buvusių Balso 13-kos sky-

Elzbieta Samienė

rių, jai teko organizuoti net 7, o prie dviejų skyrių suorganiza-vimo prisidėjo.

Garantijos ir siuntiniai tremtiniais

Garantijų, tų vadinamų "afi-devitų", tremtiniais ji parūpi-no 20-čiai šeimų bei pavienių asmenų, maždaug 37 žmonėms.

Siuntinėjo siuntinėlių trem-tiniais. Vien asmeniškų nuo savęs per 100, tiek pat išsiun-tinėjo gautų iš kitų asmenų ar organizacijų. Balso reika-lais rašydavo straipsnius, kurių irgi galima būtų suskaičiuoti per šimtą. Keletą kartų Bridge-porto skyriuje buvo rinklavių, vadinamų "Tag Day", vedėja. Taipgi keletą metų buvo Bal-f'o direktore centre.

Pirmieji tremtiniai iš Lietuvos

1945 m. Altui sušaukus Chi-cagoje Amerikos Lietuvių kongresą protestams kelti prieš tada Svedijos išdavimą Lietuvii tremtinių komunistams, tame kongrese pasirodė pirmosios kregždės — pirmieji tremti-niai: stud. Vaitkus ir Seibutis. Jų nuosirdūs pasakojimai ir at-vežtoji saujelė Lietuvos žemės sujaudino auditoriją. Jautrioji Elzbieta, liedama ašaras, pa-rėjusi namo, sukūrė eilėraščių kenciančiam tremtinui. Vėliau Dariaus ir Girėno salėje Balso vakare buvo pastatytas gyvas paveikslas ir tas eilėraščių pa-naudotas. Pabaigoje ji maldau-jančiai kreipiasi:

Tad išgirk, lietuvi, balso

griaudulingo.

Jei dar širdy tavo meilė ne-

sustingo.

Duok nors rūbą seną, skirk

dalelę maisto.

Noraišk suteikti dolerių dėl

vaistų.

Pavilgyk jo širdi ir kūną

žaidžiant.

Neskūpauk, o duoki taip, kad

būtų duota.

Aukščiausias atlygis už šir-

dies gerumą.

Prirėngs ir dėl tavęs dangių

puikų rūmą.

Neuigriauamas paminklas ir gėlėmis puoštas kelias

Zmonės statosi namus, rū-mus ir paminklus, kurie supūva ir sugriūva. E. Samienė pasi-statė nerūdijantį ir nedylantį paminklą dėkingų žmonių šir-dyse.

Mūsų dinamiškasis Vaidgan-tas prasmingai mokė, sakydama: "Mūsų gyvenimo kelia, kuriuo mes einame, puoškite gėlėmis, nes juo niekada dau-giau negrįšime".

E. Samienės gyvenimo kelias grįstas kvapniais rožėmis ir brangiausiomis orchidėjo-mis, kurias ji pati išsibarstė, bemylėdama artimą.

Nori laimės sau — suteik kitam

O. Swett Marden, linkėdamas džiaugtis gyvenimu ir išnaudo-damas laimingo gyvenimo pa-slaaptį, yra išsitaręs: "Labai daug žmonių gyvenime yra pa-siruošę pasiaukoti dideliems tikslams, tačiau jie pamiršta kad mažą draugiškumą bei pa-tarnavimą jie padarytų daugelį žmonių laimingesniais".

Elzbieta Samienė, nušluosty-dama vargšams ašaras tuo mo-mentu, kai jie buvo labiausiai reikalingi, užsitaravo didžiau-sios meilės ir pagarbos iš kiek-vieno lietuvi.

Egzotiški filipinų valgiai

Pancit

½ puodelio virtų viščiuko (susmulkinto), ½ puod. virtų šrimpų (supiaustytų), ½ puod. virtos kiaušienos (supiaustyt), ½ puod. kumpio (supiaustyt), 1 puod. supiaustytų kopūstų, 3 valg. šaukšt. sojų padažo, 1 citrina (supiaustyta), 2 sv. ry-žių makaronų (rice noodles), 4 dalelės sukapoto česnako, 1 supiaustyt. svogūną, 1½ puod. vištieson buljono, 2 kietai vir-ti kiaušiniai.

Pakepinti česnaką, svogūną, šrimpus, kiaušieną, višć ir kumpio. Atidėti į šalį pusę pakepto mišinio. Į kitą pusę sudėti soy, buljono, druskos ir pipirų pagal skonį. Virti 5 min., tada pridėti kopūstus. Gerai išmaišyti ir virti ant lengvos ugnies. Makaronus sumesti į verdantį vandenį 3 min. ir nusunkti. Pa-kepinti makaronus taukuose ir

sudėti antrąją pusę mišinio. Sudėti ant likusių vidury, o ap-link apdėti pirmąja palikta mi-šinio puse, iš viršaus gi papuoš-ti kiaušinio ir citrinos riekutė-mis. Užtenka 10-čiai asmenų. Prie to duodami virti ryžiai.

Kimša žuvis

Paimti visą ešerį (1½ sv.), 2 žalius pavidurus, 1 svogūną, 4 skilteles česnako, 1 kiaušini, druskos ir pipirų pagal skonį. Išvalyti žuvį, nugarą per-piauti. Išimti mėsą ir kaulus, nesugadinant odos. Pakepinti česnaką, svogūną, pavidurus ir susmulkintą žuvies mėsą. Pridėti druskos ir pipirų pagal skonį. Virti 5 minutes. Nuimti nuo ugnies, pridėti išplaktą kiaušini. Pripildyti žuvį virtų mišiniu, užsiūti. Kepti karštuo-se taukuose, kol žuvis paruo-duos. Šešioms asmenims. Duo-ti į stalą su virtais ryžiais.

Į KALNĄ, Į VIRŠŪNES

SOFIA OZELIENĖ, Chicago, Ill.

Kai pavasario s'ėpingos kū-rybingos jėgos prikelia gamtą po žiemos letargo naujam gy-venimui, taip ir žmogaus siela yra reikalinga dvasinio atsinau-jimo, pakilimo nuo pilkos kasdienybės, ypač šioje mate-rialistinėje ir tikybinio indefe-rentizmo gadynėje.

Vyresniosios giedrininkės, at-sikūrusios ir sėkmingai veikian-čios Chicagoje, ėmėsi gražios iniciatyvos suburti lietuves mo-

teris į dvasinio susikaupimo valandas — rekolėkcijas, vir-tusias per eilę metų gražia tra-dicija, vis gausėjančias dalyvių skaičiumi. Prisimintina, kad prieš aštuonerius metus pirmo-siose rekolėkcijose, kurias pra-vėdė kun. J. Borisevičius, S. J., dalyvavo tik keturios klausyto-jos... Tačiau sėkla buvo derli — skaičius didėjo ir šiais me-tais jų prisirinko pilna Tėvų Jėzuitų kopyčia.

Lietuvės dėmesys dvasinėm vertybėm

Vyskupas Vincentas Brizgys, pravedamas šių metų rekolė-cijas, ragino lietuvių inteligentę kreipti daugiau dėmesio dvasi-nėm vertybėm. Šalia kasdieni-nių rūpesčių rytojumi — nepa-miršti pasirūpinti amžinojo sielos gyvenimu. Nebijoti pris-i-minti apie mirtį, giliai įsisamo-ninti tą didžią neišvengiamybę, jai ruoštis, kad neužkluptų ne-tikėtai ir nepasiruošus. Reikšti daugiau pagarbos žmogui, stengtis jame surasti gerųjų ypatybių — ne vien blogųjų, rodyti daugiau artimo meilės. Daugiau skaityti religinių kny-gų, nebijoti ir svetimų autorių pus'apiuose pasisemti naudingų minčių, ne vien pasitikėti savo įsimintimi, jos neklaidingumu. Tobulėti, lavinti savo asmenybę niekad nėra vėlu; stengtis kil-ti dvasine prasme, vis didėti, o ne mažėti. Prisimintini šv. Moore žodžiai įspėjai vengti draugystės, kurią apleidęs, pa-sijunti mažesnis negu buvai.

Vėsesnėm dienom. — Vėsesniam pavasario vėjui papūtus New Yor-ke, sukėlė susižavėjimą apsiaus-tais (palerina) iš žebenkščio kai-lio (emba jasmine mink), užsega-mas keturiom perlėm sagom ir turis apikaklę.

Danutė Lipčiūtė

SRAIGĖ

Viešpatie, paversk mane tuščiu
Mažyčių sraigės kiautu pajūry,
Skalaujamu ir daužomu bangų
Ir degančiu liepsnojančiam vidurdieny.

Atimk draugus ir juoką žemės
Ir viltį būti mylima kada,
Vandens gėlaus neduoki troškuliui,
Kad būt pilnėsnė atgailos kancinė.

O kai Tu, eidamas audrų malšinti,
Mane surasi tokią vienšį ir menką,
Išlik vidun ir pasilik gyventi
Tame tuščiam kiautely sraigės.

Pasiruošimas Prisiikėjimui ir giedriam rytojui

Rekolėkcijos užsibaigė Ver-bų sekmadienio šv. mišiomis ir bendra dalyvių šv. Komuni-ja. Laimindamas, vyskupas pri-minė kiekvienai ir kiekvienam sekti Didžiosios savaitės nuos-tabiai gražia ir giliai prasmin-ka katalikų Bažnyčios liturgi-ja, kad tinkamai pasiruoštų su-tikti Didįjį Stebuklą — Kris-taus Prisiikėjimą. Solistės Sta-sės Pautienienės giesmės gar-sai, Manigirdo Motekaičio var-gonų aidai jungėsi darniai vi-sų širdžių maldoj.

Po pamaldų vaišingosios gied-rininkės pakvietė visas dalyves ir šeimų narius į bendrus pus-ryčius Jaunimo namuose, kur buvo nuosirdi ir pakili muoti-ka. Poetės Danutės Lipčiūtės-Augienės eilėraščiai, subtilumu ir nuotaikingumu praskambė-ję autorės lūpomis, buvo daly-vių karstai priimti.

Džiugu, kad vyresniosios giedrininkės ėmėsi iniciatyvos burti visas lietuves intelektual-es, be pažiūrų skirtumo ar is-tikimo: eilę metų rengdamos rekolėkcijas, Vasario 16-tosios dienos ir kitus kultūrinius mi-nėjimus. Nebūdamos gausios, jos savo energija ir ištverme ryškiai liejasi į lietuvišką gy-venimą, kad tremties dienų ry-tojų būtų vien giedra.

Nominuota, bet nelaimėjo Katherine Hepburn, naujausia-me filme "Suddenly, Last Sum-mer", buvo nominuota Osaro pre-mijai, bet nelaimėjo. K. Hepburn išviso buvo nominuota net aštuo-nė kartų dėl savo puikios vai-dybos.

Birutininkų sušelpčiai

Artinantis visuotinam Kuni-gaikštienės Birutės Karių Sei-mų moterų draugijos Chicago's skyriaus narių susirinkimui, pranešame, kad skyriaus val-dyba savo kadencijos metu pa-skyrė:

Paminklui Zuvusiems dėl Lie-tuvos laisvės \$924, pasiūsta siuntinių į Sibirą ir į Lietuvą už \$504, Lietuvos Laisvės Ko-vaų Invalidų dr-jos valdybai JAV \$130, Karo invalidams per Balfą į Vokietiją \$120, Vasario 16-tosios gimnazijai \$90, T. J. Daugiau skaityti religinių kny-gų, nebijoti ir svetimų autorių pus'apiuose pasisemti naudingų minčių, ne vien pasitikėti savo įsimintimi, jos neklaidingumu. Tobulėti, lavinti savo asmenybę niekad nėra vėlu; stengtis kil-ti dvasine prasme, vis didėti, o ne mažėti. Prisimintini šv. Moore žodžiai įspėjai vengti draugystės, kurią apleidęs, pa-sijunti mažesnis negu buvai.

Bendruomenės parodos rengi-mo komitetui \$15, Keletą smul-kesnių aukų \$35.

Iš viso paaukota \$2,168.

Chicago's skyriaus valdybos vardu M. Tumienė

Iš moterų pasaulio

★ Steigiamas Talkos komi-tetas "Eglutė". Iniciatorių gru-pė stengiasi suorganizuoti tal-ką Chicagoje paremti vaikų laikraštėlį "Eglutė". Balandžio 5 d. buvo pakviesti į susirinki-mą Jaunimo Centre: D. Augie-nė, Bačinskienė, Balšaitytė, Bielskienė, V. Binkis, St. Dži-u-gas, A. Eivienė, S. Gedvilienė, S. Jonynienė, E. Juknevičienė, Z. Juškevičienė, V. Kasniūnas, P. Lamsaitienė, Širka, F. Ta-rulienė, St. Tumosienė ir St. Semėnienė. Pranešimą padarė D. Augienė: 1. Norima pagelbėti leidėjoms ir 2. Supratimas laikraščio reikšmės vaikams. Eglutė turi būti visų lietuvių vaikų laikraštis, tad ir reika-linga talka iš visų. "Eglutė" galima padėti: 1. Organizuoti medžiagą; 2. rinkti prenumera-tas; 3. surasti premijoms lėšų. Vakarieniėje jau buvo iškeltos mintys: 1. Ivesti "Eglutę" kaip vadovėlį į mokyklas; 2. pereiti per lietuvių šeimų namus ko-lonijomis ir paraginti prenume-ruoti "Eglutę". Mokyk. V. Bin-kis perskaitė išsamų raštą iš Mokytojų Sąjungos, kuriame, išdėstoma aukščiau minėtos mintys, raginant laikraštėlį įvesti į lietuvininkų mokyklas, pabrėžė reikalą budėti, kad vai-kai ne tik prenumeruotų, bet ir skaitytų. Visiems dalyviams išdėčius savo nuomonę, nutar-ta suaukti antrą posėdį po At-velykio, sekantį antradienį, bal-andžio 26 d. 7 val. 30 min. vak. Jaunimo Centre. Prieš šventes dalyvavusiųjų skaičius nebuvo gausus, norima, kad visi kvies-tieji susirinktų šiam svarbiam tikslui.

★ Nora Gugienė, Balso direk-torė ir centro sekretorė nuo įsi-kūrimo pradžios, ir Elzbieta Samienė buvo pagerbtos Brid-geporto Balso 3-jo skyriaus ba-landžio 10 d. už neuilstamą darbą per 16 metų šalpos dar-bą. Šiemet Chicagoje, Balso įsi-kūrimo lošy, įvykstančiame seime bus atžymėtas Balso 15 metų sukakties minėjimas. Taip gi buvo pagerbtas A. Banys, Bridgeporto Balso 3-jo sky-riaus pirmininkas.

★ Bas filmuojamos viešnios ir svečiai, atsilankę į Lietuvių Dantų Gydymo Sąjungos ruo-šiamą koncertą — kartūnų ba-lių, kuris įvyks šiandien, bal. 23 d., 7 val. 30 min. Western Ballroom salėje, 3504 S. Wes-tern.

Megiamiausia spalva Paryžiuje

Šviesiai violetinė spalva, pir-mą kartą pademonstruota šį pavasarį Dior salone, užkaria-vo Paryžių. Ši spalva rado daug pasekė-jų ir šiame krašte ir šią vasa-rą matysime daug švelnių vio-letinių vasarinių suknelių: kar-tūno — dienos metu ir šifoni-nių — vakarais. Paryžiuje siū-loma pridėti ružavą arba žalią dirželį ar juostą, kaip kontras-tą. Jei norima rūbą padaryti efektingesniu.

Asmeniškas priminimas

Amerika yra visokių triukų kraštas. Elzbieta Worth jau iš anksto planavo, kad tik jos vy-ras nepamirštų josios gimimo dienos.

Penkias dienas prieš gimta-dienį ji per pusryčius atsklei-dė laikraštį ir pakio savo vy-rui paskaityti pranešimą: "Jo-nai, liko vos penketas dienų li-gi Elzbietsos."

